Robertas Grigas

Dangus ir Dykuma

Dangus ir Dykuma

Robertas Grigas

Dangus ir Dykuma

Eilėraščiai
1989–2015



Kaunas 2018

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama
Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos
Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

ISBN 978-609-474-094-7

3-18-35096

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

18/35096

© Robertas Grigas, 2018
© Robertas Keturakis, 2018
© Regimantas Žilys, 2018

Jau

virš

Vilniaus

aušra

Autobiografija

Kai nebuvo man draugai miškai ir žmonės,
Kai skliautai slogino abejingi ir šalti, –
Kas, spindėjimu praskyręs abejones,
Atsistojo už pečių ir švelniai tarė: „Ko verki?“

Užčiuopiau tą ranką, tyrų vėjo
Gairintą; delne kiaura, gili žaizda.
Tai kartu su manimi Jis ėjo
Vaiko pievom ir jaunuoliška brasta,

Kazachstano karcery klūpojo
Šalimais ant cemento grindų,
Laisvę prie Mickevičiaus Adomo
Šaukė mano kūnu ir krauju.

Jau čia pat... Nuvežkite į girią,
Ten išburs neiškasta duobė –
Ne, ne griaučiai pelkėje nežinomoj,
O šventimų paslėpta garbė.

Labanoras, 1989 m.

XX XX XX

Suveržtos rankos,
Surištos kojos,
Kruvinu lozungu burna užkimšta –
Susipažinkit:
Žemė gimtoji,
Kadaise buvus laisva tauta.

Manot, kad viskas?!
Manot, kad amžiams?!
Kad nepraūš jau tiesos audra?!
Vergė Izaura
Sauvalės pančiuos
Plakimo stulpą pamilt versta...

Tik neištarkit:
„Mylim vergiją“,
Tik neprekiaukit anei žodžiu.
Jau prie Igarkos
Kapai prabyla,
Skelbdami tautai laisvę širdžių.

Kiaukliai, 1989 03 08

XX XX XX

Revoliucija vyksta toliau,
Revoliucija nepralaimėjo.
Už grotų mes dar – o gal jau
Kapai ir rūsiai atsivėrė?!

Išeik, mano tauta, baltai
Apraišiota įkapių drobėm
Kaip Lozorius – ak, ar matai –
Juk Prisikėlimą įrodė

Tasai, Kurs pamilo Tave
Už šešeto šimtmečių tolio.
„Jau dvokia!" – bjaurėjos minia,
O tarė Jis: „Kelkis, Gyvoji!"

Labanoras, 1989 03 29

XX XX XX

Šaltinis per dykumą
Tartum per vaiko galvelę
Sruvena vingiuodamas Krikšto vanduo.
Nejau mes dar tikime
Mažą, bet žalią žolelę
Pakilsiant, kai tiktai srovė iki jos atvingiuos?

„Nė vadas Saliamonas
Taip nevilkėjo
Kaip tu, mano tyrų mažoji sesuo.
Žaliuoki kaip iššūkis
Pragaro smėliui,
Žydėki, šnabždėdama: „Brolis... vanduo...“

Labanoras, 1989 04 12

Mes – krikščionys

Mes mylėjom Tave, Tėvyne,
Mes nesijaučiam Tau nusikaltę,
Prie šalies Tau, neišsigynę,
Mes stovėjom, kartu apkaltinti.

Ir Trispalvę, ir Vytį uždraudus,
Ir Kudirkos Giesmės nepalikus
Mes nebojome teisminio šauksmo:
„Buržuaziniai nacionalistai!“

Auditorijos Tave užmiršo,
Televizija, laikraščiai, radijas
Per kits kitą dešimtmečiais piršo
Mums ir kalbą ateivę, ir pažiūras,

Tik Tvirtovėj su kryžium ant kuorų
Tu dar gyneis, dar vis nepasidavei.
Ir po Biblijos žodžių kartojom
Tavo Laisvę, kaip riteriai įžadus.

Kristaus Kūnu atšildėm, kas mirė,
Sielos spindesiu švietėm kalėjime,
Katakombose pripažinimo
Neieškojom. Bet Tave – mylėjome.

Labanoras, 1989 04 17

XXX

...Ta pavėsyje žydinti rožė –
Tavo sąžinė lagerio prieblandoj –
Nesutraiškė ir neužgožė,
Ir neperdažė – neišniekino.

Štai gyvenimas – stiebas dygliuotas –
Nieks nepereis nesusikruvinęs,
Štai tikėjimas – štai atiduotas
Žiedo veliumas vergo vestuvėms

Su Laisvąja. Teisybė jos vardas.
O valdovas paskelbė ediktą –
Tampa laisvas kiekvienas jo vergas,
Kam Tiesa sužadėtine liktų.

Labanoras, 1989 09 22

XXX

Nusileisk takeliu į pašlaitę,
Kur šalpusniai, gysločiai, ramunės,
Šalavijai – vaikystės draugai tie –
Saugo tūkstantmečių pastovumą.

Nekliudyk savo žvilgsniui keliauti
Slėnių giriom, keliais ir upeliais,
Paiką išmintį jais nusiplauti.
„Ak, jei būtumėte kaip vaikeliai...“

Ant sugriuvusio postamento
Vakarykščiam gyvenimus lėmusiam, –
Kalas pienė – visai nesikeitus,
Pragyvenus ir hunus, ir Leniną...

Labanoras, 1989 09 25

⁂

Laukiu. Pumpuras tuoj išsiskleis,
Toly šmėkštels žmogus ar žuvėdra.
Pamaldžiai klūpo bangos būriais...
Laukiu. Tuoj bus stebuklas – ar vėtra –

Laukiu to, kurs ateis iš kalnų –
Liūdnas bus, gal šypsosis nežymiai.
Laušim duoną, ir nuo jo delnų
Ant riekės pasiliks keistos žymės,

Ir nedrįsiu paklaust – ar tai Tu –
Nes ir vėl kaip kadaise paliesiu
Sukrešėjusių dūrių randų
Visiems amžiams įrodytą tiesą.

1989 09 25

✠✠✠

Nakties tolumoj žiburių vis daugėja
Ten miestas turbūt ar kaimelis jaukus
Į kelią nežinomą vėjuos išėję
Tikėkim surasią nakvynės namus

Nebūna juk vartai visi uždaryti
Ir ne už visų tyko šunes pikti
Dar daugelis bus tuo Vardu išganyti
Kalėjimų eros pačiam pakrašty

1990 03 22

XXX

Kaip protėvių kaulus,
Kai sausvėjis karštas nužarsto smiltynus,
Mes rankiojam prūsų pavienius žodžius
Ir ieškom, kur jotvingiai pėdą įmynė –
Genčių ir kalbų, kurios čia nepabus.

O tu pabudai, mūsų Kankine Žeme,
Neklausus Amerikos anei Maskvos,
Nuolankiai neprašiusi vietos prie stalo,
Ginkluotų taikos pranašų užimtos…

1990 03 31

XXX

Ką reiškia žibintas ant kalno viršūnės?
Keleivis su deglu, laužai ar nukritus žvaigždė?
Hienos jau stūgauja, sutemoj riejasi šunes,
O alkis krepšy, bėglio ženklas veide...

Suteiki tikėjimo, kalno žibinte,
Įkvėpki taurumo brūzgynų gėlės,
Ir tai, ką nešuosi neužgesintą,
Naktyse paklydusiems amžiais žėrės.

1990 02 28

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

✗✗✗

Krauju aplašėjus kakta ir išblyškęs
Kaip žiedas lelijos, kurs skleisis rytoj,
Tas veidas Bičiulio iš mano vaikystės –
Kraštų ir akiračių žemėj kitoj,

O aš čia kaip žvalgas, dalyvis desanto,
Nuleisto slapčiom pavojingoj šaly –
Lėktuvas nuskrido, nutolo nuo kranto
Laivai šviesiaburiai, apleido savi,

Tik spindi veide Aukštumų Pilietybė –
Iškart atpažins ją nakties valstija
Ir juodą karūną, turtus ir galybę
Mainais ilgai siūlys už vieną, už ją...

Mačiau jau daugybę didingų valdovų –
Auksiniai jų sostai, haremai linksmi,
Tik rūškanas žvilgsnis jų primena šlovę,
Kuri nebelauks kaip laivai tolimi.

Labanoras, 1989 09 13

XX XX XX

Šitas lapas, šitas žiedas,
Šitas mėlis horizonte,
Šitas paukštis iš tolybių, nešantis kažką snape, –
Tai tik ženklas, tai tik pėdos,
Vedančios į kitą krantą,
Kur teisus piktam nelygus nei triumfe, nei kape.

Tik miglotas priminimas
Esančios skaisčios tikrovės,
Nuolauža iš Kontinento, paskandinto mūs' akims,
Išskalauta tų sekundžių,
Kai su savimi kovojai,
Kai gijelę į Anapus, rodės, nedraugas atims,

Bet nepajėgė, ir šiltą
Prie krūtinės sopulingos
Spaudžia savo Atlantidos trumpą šifrą žmonija.
Taip, dar nesugriautas tiltas,
Kompasas dar neklaidingas
Ten, kur sūkuriuoja bangos –
šešios raidės –
MARIJA!

Labanoras, 1989 09 23

Baltoji mano Motina

Baltoji mano Motina su Kūdikiu ant rankų
Mes tokie nepanašūs – Tu skaisti, o aš?..
Bet ir mane baltos lelijos sapnas lanko
Iš aukšto tvieskiantis pro grotas špižines

Ar Tavo sauja tremtiniams jį pamėtėjo
Į tą – beviltiškiausią – iš naktų?
Ilgai dar sąmonės rieškučiose švytėjo
Jo atminimas vandeniu švęstu

Baltoji Motina, glėby atnešus šypsnį
Kuriuo Būties Gelmė save atvėrė mums
Juk Tu dabar visiems laikams paliksi
Visų tautų, lemčių, kančių sūnums...

Labanoras, 1989 09 24

XXX XXX XXX

Už lango sužeistosios atminties,
Už spyrių, spjūvių, sutryptų likimų,
Už zonos, saugomos tironės nebūties,
Nuošalumoj keista gėlė parimo.

Nepamenu jos kvapo nė spalvų...
Ir tik beviltiškiausią vergo naktį
Mačiau vienam iš kliedesio sapnų,
Kančios vainikui surakinus kaktą:

Ji žydi šimtmety kelis kartus
Tik ten, kur kraujas šventojo lašėjo.
Nepastebės jos snaiperis taiklus
Nė samdomas nuodų taurės nešėjas.

Bet jei pavargus kalinių vora
Slaptingon sferon įžengia netyčia,
Jau jokie pančiai, jau jokia tvora
Iš jų laisvos širdies nebesityčios.

Jie eis rankas ištiesę ir vaitos,
Iš naujo lies ir vardins, kaip kas moka,
Upes, medžius ir paukštį ant šakos...
Taip, tu jau priėjai, Rytų Europa!

Labanoras, 1989 12 28

XX XX XX

Šaltas kaip užmiršimas Buriatijos upių vanduo
Sako, aukso yra – mus ir atvežė aukso ieškoti.
Mūsų kaulus šerkšnu persmelks tundros ruduo,
Ir spindės jie nelyg paauksuoti.

Palaikų artimieji, marodieriai gi – lobių tikėdamies
raus,
Bet tarp skeletų ras tiktai Jėzaus širdies
ir Marijos
Paprastų medaliukų, iš alavo lietų blausaus
Ir nešiotų, kol vergo bičiulė mirtis pasivijo...

Nenužudė, neįveikė ir neatskyrė nuo tolių gimtųjų –
Mes už rankų jus laikėme Baltijos kelio vienybėje,
Mes visi pasirašėm už tautą prie jūsų, gyvųjų,
Bet įskaitė vaikai tik ir tvirtino vėlių
seimai Amžinybėje.

1990 01 24

XXX XXX XXX

Jėzaus saulė nuo ryto ant mano tremties,
Ant žaizdų mano – Jėzaus lelijos.
Nesunku, ak tikrai nesunku iškentėt,
Kai tave taip nepaprastai myli.

Taip, ten tolyje vielos spygliuotos, tvora,
Ausyse – svetimkalbės komandos
Ir kaip žvilgantys dalgiai grėsmingai svyrą
Geležinkelio bėgiai – į taigą.

Bet iš kraujo klanų – ta Trispalvė Gėlė...
Dykumoj jau stabai, ešafotai,
Rodos, baigia, kaip pranašas skelbė, dūlėt,
Ir kaip vaikas Ji šypsos – už grotų...

1989 08 27

XXX XXX XXX

Tas, Kuris tave lydi, yra vardu Meilė
Kai anąkart verkei – Jis rymojo kartu
Nematei, bet jautei, kaip pagaugais ateina
Begalybė Jo žodžių, be garso tartų...

Subangavo žolė... Jau čia pat tau po kojų
Ir į krantą atsiplakė taikiai banga
Patiklus mažas paukštis aplinkui lakiojo
Besimeldžiančiam vėrės stebuklo anga

1990 02 20

Stebuklavietė

Mano skausmo ir džiaugsmo turgaviečių aidas negirdi
Jie – uolinga sala, vandenyno bangų apsiausta.
Neprekiauju gėlėm, kurios, pirštų nepaliestos, spindi,
Dieną atšvaitą radę šaltiniuose, naktį – skliaute.

Būk švelniu bičiuliu, girių slaptį priglobęs kalneli,
Ateinu pasisupti šilų amžinam ošime,
Ne į miestą nuves vėl žolių atkariautasis kelias,
Tik ramybėn, kur liečias dangus su žeme.

Dar tebejuda birūs aukštaičių smėlynai:
Kažkada čia praėjo Geroji Mama.
Ją atminę be saulės skaistėja žiedynai
Ir užgaudžia „Sveika!" Labanoro giria.

Labanoras, 1990

XXX XXX XXX

Ateina Lietuva, kurioj mes Kūčias švęsim,
Kurioj skambės velykiniai varpai,
Kada už laisvę kritusieji kelsis
Ir sugrąžins, ką pagrobė, kapai!

Ateina Lietuva – be pjautuvo ir kūjo,*
Jaunamartė – šaltinių lelija,
Ištikimąsias dukteris ir sūnus
Įkvėpusi viršukalnių svaja,

Ateina Lietuva – kalėjimuos sapnuota,
Sutinusiam po tardymų miege
Regėta angelu ir ištirpinus gruodą
Rausvais lašais – inkliuzija lede...

Ateina Lietuva – be kūdikių žudynių,
Be turgų, perkančių ir kūnus, ir mintis.
Tai štai koks tu, lauktasis Atgimime,
Kurį prikėlėm, patys mirdami...

Ateik, ateik – pro skurdą, pro blokadą,
Kolchozų prievartą ir lozungų skutus,
Kažkas mus švelniai saugodamas veda, –
Galingas, didelis – kažkas labai šviesus!

1991–1993 02

** Pjautuvas ir kūjis – milijonų kančią ir žūtį ženklinusi sovietų emblema.*

XXX

...Sapnavau didžiulę jūrą
Pilną žalumos ir saulės
Kaip skaidrus stiklinis indas
Sklidiną dangaus skliautų
Betgi nei žmonių nei burių
Tarsi ne šiame pasauly
Nei laisvų žuvėdrų klyksmo
Nuo krantų ligi krantų

Jos dugne žybsėjo perlai
Bangose lingavo gėlės
Naro saujos nematuoti
Nežavėjusios akių...
Ir tyla giedojo himną
Tarsi neregimos vėlės
Būtų žengusios paviršium
Žydro kosmoso ritmu

Buvo grožio lig svaigimo
Buvo gelmės ir viršūnės
Ir, nepaisant to, aš greitai
Nusivyliau, pavargau:
Tiesdamas rankas į gylį
Tėvo ieškantis klajūnas
Prigimties balsu kartojau:
„Atsiliepkite... kas nors!“

1991 02 23

XX XX XX

Vienintelis! –
Toks artimas Prisikėlimui!
Pavasaris!
Kai tirpsta ledas
Kai prasikala žolė
Kai siela nekalta
Laisvai į tolius sminga
Kaip į baltplunksnį žydrį
Gotikinės katedros
Smailė.

Dar suragėjus
Be gyvybės ta velėna
Dar šakos juodos
Purvinai pilki
Keliai
O jau skaidriom kasom
Upeliai pinas
Nešdami tikėjimą
Kvapu, spalvom, arų giesmėm:
tai bus
t u o j a u !

1991 03 08

XXX

Uolomis ropoja liaunas stiebas
Baltą žiedą keldamas aukštyn –
Tikslą – pareigą – jokiu būdu ne gėdą
Griaudinčių bedugnių pakrašty

Kojų mindomas ir plaunamas šaltinių
Nušienaujamas ar plakamas liūčių
Baltą viziją kaip viltį paskutinę
Savo saulei – silpnas augalas – nešu

1991 05 16

✠✠✠

...Ta dykuma vadinama „Sirim"
Hebrajiškai – išdžiūvę tai erškėčiai
Kai be jėgų tysojai – prisimink –
Prie skeldėjančių lūpų prisilietęs

Kuždėjo tau bemirštančiam dangus –
Apvožęs tyrumas plieninis skliautas:
– Tai aš gyvasis trokštančių vanduo
Aš potvynis... rasa... vėsa gaiviausia

Tiktai įkvėpk manęs giliai giliai
Širdim, protu, vos plazdančia gyvybe
Ir tu pakilsi; įsitverk ir eik
Nesenkančios gertuvės – Amžinybės

1991 05 25

✠✠✠

Lelijos žiedlapis ant purvino asfalto
Nesutryptas kanopų nešvarių
Kaip laiškas draugo, antrankiais apkalto –
Skaitau atskleidęs ir liepsnon žeriu...

Te nesužino niekas, ką kalbėjo
Poetui nekaltybės paslaptis
Tik rankos, skrynią Sandoros lytėję,
Jau niekada prieš brolius nepakils...

1991 01 04

Haec est hora vestra et potestas tenebrarum.
Lc 22, 53

XXX XXX XXX

Jau boluoja aušra... Sustabdykite tankus,
Jau praėjo tamsybių valdžios valanda.
Kraujas Trylikos inkaru sunkias į krantą,
Kur gyvens nugalėjusi laisvės tauta.

Ryto vėjas vidurnaktį baigia draskyti.
Ar su laisve gyvent – ar numirti su ja,
Tvinsta žmonės į aikštes, ant potvynio švyti
Jūrų žvaigždė, ir minios kartoja „Sveika"...

– Aušra, Rože, Mergele, jei Tu mus dar myli –
Sugrąžink, įsakyk, – Tu gali, – atgalios... –
Į šarvuotą, ledinę, pastėrusią tylą –
Šaukia motina, sesė, dvasia Lietuvos.

...Jei dar myli... Marija! Mus Sūnui užtarki,
Nes kitaip žemės teisė ir vėl bus kurčia.
– – – Jau virš Vilniaus aušra! Nesuspėjote, tankai!
Jau į pragarmes garma šėtono valdžia!

1991 04 – 1993 02 10

** Lot. „Dabar atėjo jūsų valanda, tamsybių siautėjimas." (Lk 22, 53).*

XXX

Man davėt rožę –
Tokią dygliuotą
Kaip tas lieptelis
Kuriuo einu
Į savo laisvę
Ar ešafotą –
Kaip Dievas nori –
Tiesiu keliu

Delnais suspaudžiau
Tartum likimą
Skaudų, bet savą
Iki gelmių
Ir sausio naktį
Tryliktą – trylika
Švenčiausių ašarų
Virto krauju

Ir jos užbūrė
Baltą karūną
Ant geltonplaukės
Tautos kasų
Jau nenuplėš jos
Sparnai siaubūnų
Jau neaptėkš jos
Gličiu purvu

Iš vieno perlo
Iš ametisto
Lelijos žiedo
Žalios rūtõs
Kalte iškalta
Liete nulieta
Spindėk per amžius
Virš Lietuvos – – –

1991 05 24

XX XX XX

Paslaptingoji Rože, žydėjai,
užstojus Parlamento rūmus,
Paslaptingoji Rože,
tikėjimo mūsų Tavim – nenušaus...
Vėl – stipresnė už tankus,
kulkas, už šėtono gudrumą
Dengia Lietuvą klostė
Jos baltojo rūbo šviesaus.

Būk kaip vizija laisvės –
iš naujo, pro randus, pro žaizdą,
Kaip iš ilgesio gimus
žydrų aukštumų lelija,
Tau, kančių horizonte
žemai pasilenkusi žvaigžde,
Ir malda, ir iš kapo
duobės prisikėlus svaja!

1991 08 15

XXX XXX XXX

...Nebežinau, ką aš labiau myliu:
Ar baltą rožę, kankinių krauju rasotą,
Ar krištolo leliją slėnių tolimų,
Nekaltumu aušrinės nuspalvotą?

Rytų gėlė, išdygus ties slenksčiu,
Už grotų pamerkta skaidraus vandens ąsoty,
Sakyk man, ar su Kristumi kenčiu?
Ar leis man tavo krištolu liepsnoti?

1991 08 10, Šv. Lauryno diena

XXX XXX XXX

...Ne už poaukščius rašo poetas,
Ne už pinigus kunigas meldžias.
Aš taip pat sukilau prieš sovietus
Ne todėl, kad ateičiau į valdžią.

Ne dėl grožio lelijos pražysta,
Ne drėkinti juk trykšta šaltiniai, –
Tai gyvenimas jų, kaip ir Kristaus,
Jų buvimas ir jų atpirkimas.

Jos negali kitaip, tai ir žydi;
Juose netelpa – rašo ir meldžias.
O jei versmės galėtų netrykšti –
Būtų požemio balos, ne versmės.

Kaunas, 1991 11 28

1991 sausio tryliktoji

Virš veidų ir žaizdų,
virš minių naktyje prasiskleidus
Paslaptingoji Rože, –
tai ašarų maldos tenai,
o ne sausio speiguota rasa –
Ant pažįstančių
ir nepažinusių dar Jos nepaliesto grožio
širdžių nusileidus
Tu laimėjai
mūs' taikųjį mūšį –
ne ginklo – stipresnio – teisė – –

Ar girdi,
neapkenčiantis,
kruvinas, aklas pasauli,
Ar girdi? –
jau triumfuoja ne smurtas,
o laisvės svajužė šventa,
Naują erą,
kur Kūdikis
Rožės skeptrù viešpatauja,
Kaip gyvybę Anapus atverčia –
dabar jau visų mūs' sesuo –
Loretà – –

1992 01 13

Sunkus buvo tankas, kuris ant Tavęs užvažiavo,
Plieniniai ir aštrūs vikšrai, kurie draskė susmigę.
Ar spėjai sušukti – ir ką? – Dangui, Rytdienai, Mamai
(Tėvynė! Ir laisvės – šviesos – sklidina begalybė!)

Skaudėjo labai? Sopulys numarino net skausmą?
(Žaizdas glamonėjantys motinų pirštai ir lūpos
Pajėgtų – sutraiškytais jų palaikais apsisiaustų
Ir dvasią, ir šypsnį, ir gyvastį savo įpūtę.)

Bet Tavąjį kūną į žemę įspaudė metalas,
Į taurę suliejo drauge su krauju savanorių,
O siela pakilo ir vėl – antrą kartą – pastojo jiems kelią
Nematomu milžinu. Ir tankai sustojo.

Kaunas, 1992 m. sausis

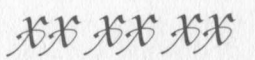
XXX XXX XXX

Žalia žolė, kiek akys beužmato,
Ir horizonto mėlis kaip svaja, –
Dvi laisvės spalvos – džiūgaukite, akys,
Kol jas pavogs vienutės tamsoje,

Kol jas suaižys ginklų kanonados, –
Kai auštant vedė šaudyt nekaltus,
Ant tankų vikšrų pėdsako suradom
Gyvos istorijos sukruvintus lapus,

Rašytus Kražiuos kavalerijos kanopom
Ir Rainiuose kankinamų riksmu,
Karstais, iš Sibiro sugrįžusiais Europon,
Ir kryžiais maumedžio, pražydusiais džiaugsmu!

1992 02 21



...Gausk, varpe –
didelių šventovių bokštuose
ir pavasario žiedų spalvose,

Gausk, varpe –
neregimose stygose,
kurios vyturį kelia į dangų,
ir saulėtuose upeliuose –
iš ledo kalėjimo
paleistuose,

Gausk, varpe,
sakyk – PRISIKĖLĖ! –
ir mūsų Tėvynė laisva,
gyvas Jėzus keliauja per ją.

Gausk – ALELIUJA! –
velykinis varpe! –
ir niekam nežinomoj,
bet mylinčioje
mažoj širdyje!

1992 03 15

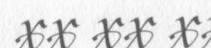
XX XX XX

Knygas ir filmus mėgau iš mažens,
Kur blogį nugali, o Gėris laimi,
O baltos gėlės ant nesuteršto vandens,
O mintys kaip dangaus gilybė blaivios

Ir tas ieškojimas ištikimų širdžių,
Ištikimų ne man – jaunystės svajai,
Ir tas tikėjimas – toks vaikiškas, girdžiu –
Kad ne fantazijos, kad visa tai įmanoma

Dabar viršukalnė visai jau netoli –
Štai Pažadėtoji po kojų plyti žemė
Jos upės srūva pienu, medumi,
O sakėte: iliuzijos... chimera...

1992 04 04



Yra taurė,
yra viršūnė,
yra ryto gėlė,
virš tarpeklio palinkus,
kurios drumzlinos akys
nemato
/dėl skaidrumo jos – akina/

Yra versmė,
duonos laužyme trykštanti,
apvaisinanti sąžinių
dykvietes,
kurios ilgesio jūra –
už laiko ir kosmoso
rato

Yra auka ar malda –
dvasios sparnas
Trejybės švytėjime, įžado
žiedas ant piršto –
ačiū, Jėzau,
už dovaną šią –
Šventą Dvasią

Kaunas, 1992 04 19, Velykos

XX XX XX

Sibiro upės
ne vandenį neša –
lietuvių ašaras

Sibiro žemėje
ne rūdos slūgso –
sukrešėjęs
lietuvių kraujas

Sibiro pusnys
ne raganos smegenim
žiba –
seserų kaulais

Ir vis dėlto –
„Tėve, atleisk –
mums atleisk –
kaip ir mes atleidžiame
savo kaltininkams“

Kaunas, 1992 04 24

Šv. Marijos litanija

Mergele ištikimoji...

Ištikima Dievui
Ir Jeruzalės vilčiai
Ir ryto rasos skaidrumui
Ištikima
Tautas dar nuometas dengia
Ir jos nežino
Ką neša mažoji Nazaretietė
Betliejun ateidama

...Po daugelio metų
Jeruzale bus Vilnius
Muš tryliktą valandą naktį
Laikrodžių svarsčiai –
Tie sunkūs raudoni
Lašai
Ir vėl stovėsi tarp mūsų
Kaip anuomet po kryžium
Ištikima – Vilniaus vilčiai
Kaip tikino
Pranašai

1992 rugpjūtis

Šv. Marijos litanija
Motina nepalytėtoji...

„...moteris pabėgo į dykumą,
kur buvo jai Dievo paruošta būstinė..."
(Apd 12, 6)

Negyvój karšto smėlio dykrój
Liūtas saugo nepaliestą gėlę
Keisto antspaudo žymės uoloj –
Ar šaltinis ja paslėgtas gėlas?

Eik šliūžė karavano alsià –
Greit sutems, juk matai, vakarėja
Tolsta balsas... Tarpeklio vėsa...
Užpustys bėglio pėdsakus vėjas

Netikėkim niauriu likimu –
Būtį valdo slaptingoji Meilė
Liūtas tų neprileis prie gėlių
Kas be rakto šaltiniui ateina

Berčiūnai, 1992 08 07

„Tautos įširdo, tačiau atėjo tavo rūstybės laikas,
metas teisti mirusius ir atsilyginti savo tarnams,
pranašams ir šventiesiems, ir visiems bijantiems
tavojo vardo, mažiems ir dideliems, ir metas
sunaikinti tuos, kurie niokoja žemę"
(Apr 11, 18)

Vaikžudžiams

...Ir kraujuose tekės
ant Jūsų miestų saulė, žmogžudžiai,
Ir kruvinai paraudęs mėnuo –
tas, iš Apreiškimo.
Ir Jūsų kaltint eis /ir teist/
ne Kristus, o vaikai,
Kuriuos – gimdytojų valia –
ne budelio – o g y d y t o j o –
peilis pasivijo
/dar iki gimimo/.

– Kur, Viešpatie, esi,
kur, Gailestingasis, Tavieji pažadai, –
Vaitos, prasmegdami
siaubingų dulkių gūsiuose,
kultūros centrai ir modernios
mūsų klinikos
/Nusikaltimų saikas pildėsi ilgai.../
Ir prisipildė – tyčiotis gana –
Mažųjų Sąjungininkas
šįkart pakyla teismo krasėj,
cinikai!

Klaipėda, 1992 m. rūgpjūtis–spalis

XXX XXX XXX

Ilgiuosi amžinos jaunystės,
Ilgiuosi amžino žydėjimo,
Ilgiuos lelijų, kurios žydi
Išdegintos dykynės vidury.

Šaltinio ieškau,
Kur vanduo sruvena praregėjimo,
Kuriuo akis nuplovęs,
Paslaptis geri.

Dar neradau,
Dar tiktai krašteliu akies regėjau,
Žaizdotom kojom akmenis įkaitusius liečiau,
Tačiau tikiu – ir ne mažiau karštai tikėjau,
Kai upių sausvages,
Negyvus stagarus mačiau.

Todėl – brendu tolyn, benamis beduinas,
Apsiaustą vieną tik,
Paplotį duonos beturįs.

Akiraty – sustingęs smėlio vandenynas,
Bet ten... kažkur... jo išganingam vidury...

Berčiūnai, 1992 08 13

XXX

Kur mačiau tą skaisčią pievą,
Apskliaustą sraunių upelių,
Akmenis senus, kerpėtus
Draugėje skurdžių gėlių?
Mažas didelis pasaulis,
Skrynion atminties sudėtas...
Ar buvau čia, ar vaidenas
Einančiam troškiu keliu?
Viskas sava ir matyta,
Moja ilgesio bičiuliai –
Medis vienišas laukuose,
Ajerai paežerėj,
Atveria baltutę širdį
Kaip vaikystėje motulė
Baltosios vandens lelijos,
O nurimusioj gelmėj –
Kaip stikle granito juodo
Jų skaistybė atsispindi, –
Dar pabūkim čia, mamyte,
Dievo sosto artumoj, –
Negirdi? – tai „Šventas, šventas"
Gieda chorai stebuklingi.
Nejunti? – tai švelnios rankos
Supa mintį mūs' tyloj.

Kaunas, 1992 09 12–22

Paruzija

...Po viso šito triukšmo ir klaikumo,
Tuštybės puotos, siaubo akyse –
Jūs dar išvysit skaistų Žmogaus Sūnų,
Ateinantį dangaus debesyse...

Jisai ateis kaip tūkstantis griaustinių,
Kaip okeanas teisiančios šviesos,
Kaip žemę apsemianti lavina ugninė, –
Vieni joj degs, kiti – paskęs žieduos...

Pažvelk, pažvelk į vakaro paskliautę –
Jau laiptai Žengiančiam raudoniu atlieti, –
Karai, melai, sodomos tebesiaučia –
O visa tai nepaprastai arti...

Mes susirinksim Viešpaties artybėj
Už stalo didelio ir užtiesto baltai,
Ir nieks klastos jau nebedengs saldybe,
Ir užkulisių nebeslėps kaltai...

Ir bus širdis kaip duona ant patenos
Visų vienų kitiems atiduota,
Kaip bendrų vaišių vynas, džiaugsmo pienas
Į Dievo meilės indą supilta.

Kaunas, 1992 10 12–14

1992 10 25

Alkani ir apiplyšę –
Kūnas šąla – o dvasia
Mes grandinių vėl prašysim
Vergo virpuliu balse.

Kraujas – – baltos slėnių gėlės –
Į erelį – strėlėmis –
Padėkojo savo žmonės,
Užmušė akmenimis.

Don Kichotai – žydrą svają
Savo išrinktai žadės –
Už bedugnės – per erškėčius –
Iš sukruvintos širdies – –

Argi jie nepasimokė,
Kad už skarmalus menkus,
Šiltą kampą, pilvą sotų
Tautos garbins skriaudikus?!

Kad ištikima mergaitė –
Vardas perkirstam skydė –
Pasirinks didesnį kraitį,
O ne riterio žaizdas...

Pasirinks vergovę žavią,
Narvą aukso lubomis, –
Baltą gėlę – žydrą svają
Užmušė akmenimis.

Kaunas, 1992 10 30*

** Rinkimų į Lietuvos parlamentą data. Rinkimus, laisvės kovotojų šokui, laimėjo ekskomunistinių jėgų atstovai.*

XXX XXX XXX

Ne, tauta mūs', tu ne bloga, tu tik nesi k i t o k i a,
Kaip mums vaidenosi, įsimylėjusiems kareiviams ir vaikams,
Juk tautos visada akmenimis užmoka
Nesavanaudiškiems, tyriems vadams ir pranašams.

Na, o diktatoriams ir cinikams, jas plėšiantiems grobuonims,
Kurie kasdien jas gano ugnimi ir geležim,
Kurie iš jų tyčiodamies ir prievartaudami didžiuojas, –
Nevys jiems rožės ir paminklai marmuro jiems kils.

Bet aš nesigailiu, kad buvome kitokie,
Tikėjom meile, liudijom ją savo mirtimi,
Ir aš nesigailiu, kad melo meno realizmo nesimokėm,
Kad apspjauti ir atstumti toliau tikėsim Tavimi.

Kaunas, 1992 11 16

Kražių bažnyčios gynimas (1893–1993)

...Sako, gyventi reikia m o k ė t
/Visi išmintingi taip daro/
Ir Dievą taip garbint ir taip tikėt,
Kad neužkliūtum, pavyzdžiui, carui...

Nemokėjot, kražiečiai, prasčiokų vaikai,
Moters, vyrai nekalbūs, keistai užsispyrę –
Kaip žemaitis, Švenčiausią apglėbęs tvirtai,
Kol sulaužė rankas, – taip Jūs laikėtės Rymo...

Nemokėjot, viešai išsigynus tėvų,
Patyliukais ieškot įsisūnijimo.
Ačiū Jums – Jūsų katorgos, kirčių keliu
Šiandien kūdikiai – krykšdami –
eina Pirmosios Komunijos.

Kaunas, 1992 11 17

XXX XXX XXX

Dangaus juodybė – kaip recidyvisto sąžinė
Blyškus mėnulis ir žvaigždė – kaip turkų herbe
O sausio atšiaurumas, speigo adatos
O tau per tuščią miestą, naktį žvarbią

Daug žiburių, bet jie toli, tavęs nepakvietė
Daug ilgesių, kišu rankas į laužą, šildausi
Ir maldos išskečia sparnus virš tyrų kapvietės
Ir viskas virsta vienu dideliu visų mūsiškių ilgesiu

Kur link tas nepašaunamas meldimų paukštis skrenda?
Prie mėnesio danguj žvaigždelė irias
Ar į Arcachą, kur skeveldros „Grado" krenta?*
Ant balto rankšluosčio – gėlė ir durklas, ją nuskynęs

Kaunas, 1993 01 26

* *Arcachas – armėniškas Kalnų Karabacho pavadinimas.*

XXX XXX XXX

Mano kelias užgriuvo aštriais akmenim,
Bet vis viena aš eisiu.

Mano gėlę nukirto lenktu kinžalu,
Bet vis viena aš myliu.

Paukščio skrydį sustabdė paklydus strėlė:
Plunksnos – snaigėm, lietum kraujas sunkias

Ir pažyra ant popieriaus
Lapų – eilutėmis.

Kaunas, 1993 02 01

Cova da Iria (Apsireiškimas Fatimoje)

Ne teologams, ne daktarams,
Kurie visažiniai, patyrę, –
O ginė avis trys piemenai
Į slėnį Cova da Iria.

Neturi taip būti, turbūt netiesa,
Na, kaip taip, su niekuo nederinus
Iš aukšto leidžias gėlės šviesa
Ir renkas kvailus ir pažemintus.

Neturi taip būti, juk mes ne vaikai,
Doktrinos ir mistikos ỹra...
O sukasi saulė – ir ką tu jai?! –
Virš drebančio Cova da Iria.

Argi kitaip Lietuvoj TĄ NAKTĮ,
Tą lemiamą Sausio tryliktą? –
Specnazas, ėmęs Kabulą pernakt,
Dieną grobęs Ameriką tylinčią –

O čia – su iškelta Marijos Rožė
Minia; moterėlės... prieš Žvėrį eis...
Juokinga, nebūna taip, žinoma, ne!
O gniūžta be garso bejėgė imperija.

Kaunas, 1993 02 01

XXX XXX XXX

Aš pažinau nelaisvės karcerio šaltumą,
Alpau iš laimės, kai išlaužė jo duris,
Ir džiaugsmą pergalės, ir pralaimėjimo kartumą
*Aš pažinau rugpjūty ir vasary su jumis.**

Stovėjau vienišas, kai minios „taip" kalbėjo,
Prieštaravau vieningam šauksmui „ne",
Dar vaikas būdamas tironams nusidėjau,
Supratęs – ne tas pats tiesa ir dauguma.

Taip ir nešuos iš erškėčiuoto laiko,
Ką andai radom ties giljotina:
Svarbu ne skaičius, kiek tave palaiko,
O ar esi teisus? Ar Dievas tavyje?

1993 02 15

** 1991 m. rugpjūčio 22 d. galutinai žlugo stalinistų pučas Maskvoje, Baltijos šalims ir kitoms sovietijos pavergtoms tautoms atsivėrė kelias į laisvę. 1993 m. vasario mėn. Lietuvoje rinkimus pralaimėjo „Vilties prezidentas"*
Stasys Lozoraitis

XXX XXX XXX

Tik vieną mylimąją, tik tave turėjau,
Nelaisvei nuteistą, kankintą kruvinai,
Kaip motiną, kaip seserį, kaip sužadėtinę mylėjau,
Manau, kad skaisčiai ir ištikimai.

Tau ačiū, mano tauta, kad lig dugno
Tą karčią taurę duodi man išgert,
Kad būtų visas kryžius; kad per ugnį
Tą viską perleisčiau, ką skyriau tau pagerbt.

Kas liks? Tarp pirštų ir per dvasios žaizdą
Tartum per sietą pelenus barstau.
Taip, Sausio tryliktoji... Mažas deimantas,
Apvaizdos dovanotas man ir tau.

Kaunas, 1993 02

XXX XXX XXX

...Kai pavargsim nuo publikos ir nuo dirbtinio ryto,
Nuo „tiesų", kur kabutėse, ir nuo melo drumstų vandenų
Ir kai mūsų tėvynė nebus jau šėtono žvaigždės satelitu, –
Atsiversim knygas ir dainas ir ieškosim švarių šulinių.

Atstatysim teisybę, ne jos pagerbimo paminklus,
Numazgosime lūpas, akis ir į dangų panersim sparnus,
Ir kely nebelauks išdavystės paspęstos jau pinklės,
Ir žvėries-antikristo žymės ant kaktos ir ant rankos nebus.

Aš tą laiką sapnuoju, kaip andai sapnuodavau laisvę,
Aš blaškaus kaip narve uždarytas laike š i t a m e,
Evangelijų knygą sklaidau ir, kaip žydai, Jį klausiu:
– Rabi, kaip tai įvyks? Kokiu ženklu pakviesi „Eime"?

Suliepsnoja mintim iš anapus eilutės
Ir atsako neguosdamas dvelksmas tylus:
– Reiks pirma atmestam, nukryžiuotam, apspjaudytam būti,
Bet paskui... Trečią Dieną ateisiu pas jus.

Kaunas, 1993 03 18

XXX XXX XXX

„Tiesa padarys jus laisvus“, –
Žadėjo tuomet Nazarietis,
O skeptikas ciniškai tarė:
„O kas gi yra tiesa?“

Ironišką frazę kartoja
Jie žengiantiems mirt lig šiai dienai
/Krauju iš po nimbo erškėčių
Aptekusios akys pažvelgs./

...Tiesa – kai į tolimą kelią
Bičiulis išvykdamas draugui
Kaip krištolą patiki nuotaką
Apginti, išsaugot, globot –

Ir randa po metų ar keleto
Sugrįžęs į santuokos pokylį
Ją taurią, garbingą, ištikimą,
Belaukiančią vien tiktai jo.

...Tiesa – kai šalies prezidentas,
Apsupus parlamentą priešams,
Nesutepa sąžinės nuolaidom,
Nesprunka su pinigais –

O imasi kryžių kaip lemtį
Būt – žūt su tauta – tartum pareigą
/Taip, kritikai, taip, oponentai,
Per daug jau tiesiogiai kalbu!/

...Tiesa – kaip erelis virš tyrų –
Nešnypšk ten, angie, nepasieksi,
Kaip pienė, prakalus asfaltą, –
Į saulę! – stebuklas juk tai!

Tiesa – kai į gatvę be darbo,
Bet pažiūromis neprekiauji,
Tiesa – kiauras batas ir badas,
Bet trupinio vogęs nesi!

Kai vaikas suaugusiems taria,
Ką žino jau visas pasaulis, –
Jie krūpteli ir susižvalgo, –
Tokie išmintingi visi –

Taip, neapsimeskim nematę
Tiesos, kuri suteikia laisvę, –
Štai stovi Jinai prieš Pilotą –
Tokia jau nediplomatiška,
Bet sąžinė Jos – teisi.

Kaunas, 1993 03 21

XXX

Vytautui Landsbergiui

Mes pakėlėm bures, vergvaldžiai kurias buvo surišę,
Naktį, kovo 11-tą, išskleidėm jas, ir pirmyn,
Iš paskos abejojančių ir besiryžtančių laivių vimpelai kyšo, –
– Kapitone, jei žūsime – laisvus mus Viešpaties jūra priims!

/Maištas laive, kapitone, sugrįžkim vergijon,
Maištas laive! – viskas brangsta, krantų nematyt,
Kas tas fantastas, nutraukęs tą saugią grandinę
Ir išburiavęs į nuožmų taifūną nakty?!/

Tolių platybių, erdvios žydrumos išsigando vergai,
Maištas laive – ekonominė krizė – kur krantas?!
Kur įprasti ant minčių ir ant riešų grandinių žiedai?!
O Pažadėtosios žemės kaip nėr, taip nėra horizontuos.

/Maištas laive, kapitone, į pražūtį nyram,
Maištas laive, šalta butuose, degalinės – tuštyn.
Kas tas svajoklis, išplukdęs iš uosto į siaučiančią gylę?!
Kas tas diktatorius, liepęs irkluoti pirmyn?!/

Leiskite mums pasirinkt artimesnįjį krantą, –
Moja iš tolo – mieli prižiūrėtojų mūsų veidai...
Kas davė teisę jam spręst, ne jis vienas supranta,
Mes – širdyje kapitonai visi, laisvė – mūsų geismai.

Tu nedrebėjai, kai puolė piratai, šaunus Magelane,
Kai atsiskyrusį laivą ėmė tankai jų abordažù –
Betgi dabar – tavo jungos ir šturmanai, tavo komanda
Šaukia – šalin nuo tiltelio. Ir teisūs jie/?/ Krantas išnyko.
Baisu.

– Bus žemė, iš ūkanų ten ji iškils, bet ne ta.
Pirmyn, karavelės, priekyje – „Santa Maria“,
Negrįžt į pakrantę, kur pykčio puotà,
Kur rankena ginklo tautiečių krauju aplietà,
Negrįžt jau į velnio vergiją!

/Štormas! Ir laivas grėsmingas toli –
Vėliavos plaikstos – lyg žvaigždė, lyg kaukolė.
Grįžk, kapitone, į uostą – bet tu kažkodėl negali, –
Akmenys lekia kartu su purslais į tiltelį, ir viesulas
kaukia...

Grįžk, kapitone, – kur šaukia jį tolių trauka?! –
Grįžk – ar nematot, jis beprotis, aklas fanatikas,
Baigėsi silkės, ir gėlas vanduo, ir druska,
O nuo tiltelio jo akys vis ieško legendinio sąsiaurio.../

Kelias į Indiją, šiltas pietinis vanduo,
Kryžių įsmeigsim į atrastą naująją žemę, –
Moja iš tolo jam laisvė, tik ji, neišdavus sesuo –
Maištas laive, apačioj, tribunolą jam lemia.

1993 03 23

XXX XXX XXX

Garbinkim Viešpatį saulės tekėjimu,
Garbinkim sielų mažųjų skaidrėjimu,
Požemiuos laisvu šaltinių tekėjimu, –
Garbinkim Viešpatį!

Garbinkim Viešpatį vaiko tikėjimu,
Miško gėlės paslaptingu glūdėjimu,
Ryto viršūnių skaisčiu suspindėjimu, –
Garbinkim Viešpatį!

Garbinkim Viešpatį šypsnio linkėjimu,
Garbinkim latro šventu įtikėjimu,
Jį – Prisikėlusį – varpo skambėjimu, –
Garbinkim Viešpatį!

Kaunas, 1993 03 24

XXX XXX XXX

Palikit man laisvę.
Laisvę verkti
Ir laisvę juoktis.
Laisvę melstis ir abejoti.
Laisvę vienišu gluosniu rymoti
Ten, gimtinės paežerėj.
Palikit man laisvę.
Laisvę – kelio ieškot,
Ties karstu nesustoti,
Laisvę Dievą mylėt
Ir nelaisvės neboti.
Dievas davė man laisvę.
Palikit man laisvę.
Palikit man šventąją laisvę.
Palikit man dykumą.
Palikit man kalną,
Kur vienas užkopti galėčiau
Ir melstis.
/Žemai, atsistūmus nuo kranto,
Palauks tegul valtis./
Palikit man laisvę.
Laisvę elgeta būti,
Vaiku ir raupsuotu,
Keistu ir nesuprastu,
Palikit man laisvę.
Palikite teisę
Būti kitokiu.

Ir ką man rašyt, nediktuokit.
Palikit man laisvę
Pabūti su savo skausmu
Prie šėlstančios jūros
Ar almančio girios šaltinio,
Kur srūvantis srautas šviesos
Iš po skliauto blakstienų
Nutyrins.

Kaunas, 1993 05 29 – 06 30

XXX XXX XXX

Ir sukilę vergai pasilieka vergais,
Jei virš jų neplevens dvasios laisvė.
Apsitaškę krauju, pasišvietę gaisrais,
Užsisklęs savo norų nelaisvėj.

Ir nejus, kaip toliau gudresni juos valdys,
Murkdys veidu į purvą ir kraują,
Juokdamiesi, kaip klusniai didvyris karys
Savo laisvės vardu jiems tarnauja.

Nesupras, kas įvyko, raudos ir kentės,
Sukilimai seks po sukilimų,
Nieko nekeisdami, nepalietę esmės –
Vergvaldžių mumyse – nuo gimimo.

Ir sukilę vergai pasilieka vergais,
Jei širdy neužgims dvasios laisvė.
Išsirinkę kvailybę ir kerštą vadais,
Savanoriškai grįš į nelaisvę.

Kaunas, 1993 10 29–30

XXX XXX XXX

– – – Priglusti prie Viešpaties
lelijos švytėjime
rytmečio toliuose
ūksmėj versmėtoje
kūdikio šypsenoj
priglusti prie Viešpaties
žodyje „Tėve“ – – –

Kaunas, 1994 04 16

XXX XXX XXX

Trakšteli Ostija tarp pirštų.
„Nė vienas Avinėlio kaulas
nebus sulaužytas.“

Tavo gyvenimas
Jiems išdalintas
po gabalėlį
kasdien.

...Vėl telefonas
/piktas, grasus, neramus? –
ne, šį kartą ramybės
pripildytas balsas./
Eik, atsiliepk.
Atiduok.

Skambutis prie durų.
Tuojau.
Gaudžia varpas.

Tavo gyvenimas
Traška kaip broliams
laužoma duona.
Jai gera. O tau?

...Viena sesuo tada klausė:
„Ar laimingas?“
...Ostijos ir Avinėlio laime.

Kaunas, 1994 04 25

XXX XXX XXX

Ir nesakykit, ponai, nesakykit
Kad šiandien jau nėra ištikimų
Tegul tik prievarta ir pinigu jūs tikit –
Kažkas išauštant laukia ant kalnų

Žinau, kad greit išsenka mūsų ryžtai
Koks silpnas mūsų kūnas ir trapus
Kaip jis lengvai aistrų ugny ištyžta
Pamiršęs vyrų pažadus šventus

Kaip žalčiu rangosi į širdį išdavystė
Pavydo demonas kaip sujaukia mintis
Ir baimė milžiną kaip kūdikį suvysto
Kada šešėliu šmėkšteli mirtis

Ir visa tai – many kaip ir jumyse
Žmonijos jungas nuo pradžių pradžios
Sizifo akmenį jie tikisi nurisią
Viršūnėj laukia atgaivos saldžios

O ten Golgota kelia stulpo kryžmę
/Pro šalį angelas nepranešė taurės/
Suteikt ne atilsio, o tik ištikimybės
Maldauju Viešpatį akivaizdoj žvėries.

Kaunas, 1994 06 13

XXX XXX XXX

Aš regėjau šviesą,
kurios mirtingojo akys išvysti negali, –
Ten, aukštai kalnuose, –
ir gyvas likau.
Ir dabar žmonių sielą ir sąžinę,
silpną, bevalę,
Taip, kaip savo, kentėdamas, kiaurai matau.

Kam reikėjo klajoti
aukštikalnių dykrom bevaisėm,
Alkti, šalti, blaškytis
bemiegių naktų maldoje,
Kur nežengusi koja piemens,
kur sniegynuos ugnis edelveisų
Amžinai su Kažkuo
sužieduoja tave?

Ir iš dulkių, aplipusių glitų
pasaulinį turgų,
Kur nesutepto santuokos
patalo tik naivuoliai ieškos,
Vėl pabėgtum takais,
veržlūs srautai kur gurga,
Apkabinti ledinės,
aušra apsiaustosios, uolos.

Kaunas, 1994 08 03

XXX XXX XXX

...Buvo šansas – garbingai, kaip riteriams, –
Buvo šansas – Dangaus, rodos, duotas –
Į nuskaistintą atgaila rytdieną –
Į gyvenimą dar neišduotą.

Buvo duota – kaip lieptas per prarają,
Kaip tikėjimas Moze – prieš dykumą,
Bet viliojo mus vergo gyvenimas
/Ir išėję, deja, pasilikome./

Mus išgąsdino degančios tolumos,
Žvelgt į sūkurius ryžto pristigome,
Ir nužudė purvynas po kojomis
Baltą gėlę, žydėjimą vizijų.

Pažadėtoji žemė jau skleidėsi,
Įsikurt mumyse pasiruošus.
O dabar tai po tyrus paklaidžiosim.
...Ar dar bus kitas šansas mums duotas?

Kaunas, 1994 10 15

Šv. Tomas Moras

...Tarnų reveransai,
Rami šeimos gūžta
Ir kanclerio herbas
Ant kaklo.

...Be draugo, be vietos
Tauerio požemiuos
Ir budelio kirvis
Prie kaklo.

...Tik vieną žodelį...
...Bet jis yra melas...
– Ne.
Dievas aukščiau už karalių.

...Geležtei jau krentant:
– Brolau, aš nekaltinu, –
Į Dangų man atveri kelią.

Kaunas, 1994 11 07

XXX XXX XXX

Broli, kurs šiandien esi
Lietuvoj
Konservatorius,
Krikščionis demokratas,
Centristas,
Kuris šiandien Tėvynėj esi
Žurnalistas,
Mokytojas,
Kunigas, – ak, mano broli, kunigas –
Ir kuriam ant kaktos
Pašalinių akims neįskaitomai
Dega raidės trys – „KGB“, –

aš nesakau,
kad geresnis esu už tave;
kad kenčiau, o tu siekei
ramaus ir patogaus gyvenimo;
kad gėrei kavutę su jais,
mano tautą ir sielą
suspardžiusiais naktį.
Mano broli,
aš to nesakau,
ir ne man tave teisti.
Nes tik Vienas yra,
Kuris regi ir pasveria sąžines.
Jisai teis ir mane, ir tave,

tavo lemtį ir manąją kančią,
kurią laikau pačia didžiąja
Dievo dovana.

Broli, aš tik prašau, –
nusiplauk nuo kaktos
piktą antspaudą,
nusiplauk tris raides „KGB“,
štai vanduo, –
atsivėrė šaltiniai,
smiltys štai –
nuskalaus, apvalys;
šiandien, šiandien
yra galimybė,
nieks nekliudo, –
tiktai panorėk.
Nusiplauki, brolau, nuo kaktos
tris raides...

Kaunas, 1994 11 18

Kalnų gėlė

Čečėnijai, 1994 m. gruodis

Kalnų gėlė po tankų vikšrais,
Po antskrydžių mirties kruša, –
Iš kur tas atkaklumas trykšta –
Laisvų gyvenimo narsa?

Tu šaũk nešaũkus į pasaulį –
Mandagūs ponai negirdės,
Kaip ir anuomet nesiklausė
Ištremiamųjų be kaltės.

Belsk nesibeldus į Europą –
Jos sotus kūnas nepabus.
Ten valgo, žiovauja ir šoka,
Ir raito parašus svarbius

Po sutartim – už taiką, laisvę,
Už globą – vaiko ir kačių –
Ir už apsisprendimo teisę
Tautų... kurių? Deja, ne šių,

Kurios po tankų vikšrais guli
/Tai, sako, „reikalas vidaus“/
Ak, Vakarai! – tai jūs menzūra
Matuojat – „gal kraujuos nedaug?“

Jūs išdidžiai „nepripažįstat“
Mažų, galingo užpultų.
Kur jūsų, britai, riterystė?!
Amerika, bijai ir tu?!

Kai plunksnos popierium ropoja,
O tankai – svetimais kraštais,
Čečėnas su nutraukta koja
Iki Strasbūro neateis...

Ir mugėj, kur ant vieno stalo
Nauda ir gėda, ir tyla,
Išgirsk, meldžiu, kalnų erelį
Ir atsiliepk jam, Lietuva.

Į žūstančių pagalbos riksmą
Kaip girių aidas atsišauk,
Ir Tavo žodis, skydu virtęs,
Neleis kalnų gėlės nušaut.

Kaunas, 1994 12 13

XXX XXX XXX

„Buvau, esu ir būsiu kartu su savo tauta,
kas beištiktų Čečėniją.“

Džocharas Dudajevas,
Čečėnijos Respublikos Ičkerijos Prezidentas

...O riterių laikai praėjo,
Džocharai, per vėlai gimei.
Ir tavo broliai pratylėjo,
Ir, kaip įpratę, Vakarai.

Liepsnoja Groznas. Tankai tvinsta
Bangų bangom vis juodesnėm.
Mums Tumas rašė: „Nemirtinga
Tauta, kai gina ją vaikai.“

Siaurėja žiedas. Bombų gūsiu
Derybas veda. Mirtimi.
Sakai: „Buvau, esu ir būsiu,
Kas beištiks – su Tavimi.“

Kaunas, 1994 12 15–18

XXX XXX XXX

„Rusijos vadovybė gali mus pasmerkti,
bet mes neketiname šaudyti,
naudoti tankų prieš žmones ir judėti toliau."

Generolas Ivanas Babičevas,
atsisakęs vesti šarvuočių koloną Grozno link,
todėl pakeistas kitu

Maniau, jau Rusijoj neliko
Nei karininkų, nei garbės.
O vis tik randas vienas kitas
Solženicyno padermės.

Daiktelis itin nepatogus
Ta sąžinė /kai ją turi/.
Be epoletų – klouno toga –
Žiūrėk, išgrūstas priedury.

Kai būsi senas, supsis vygėj
Anūkų pulkas ir smalsaus,
Papasakok svarbiausią žygį
Vienu žodžiu: „Atsisakiau".

Kaunas, 1994 12 19–21

XXX XXX XXX

„Reikia skirti chirurgo skalpelį
nuo bandito peilio.“

Rusijos užsienio reikalų ministras
Andrejus Kozyrevas
apie savo šalies „karo chirurgiją“ Čečėnijoje

Kas tas auglys? Ar laisvė? Lažas,
Tuomet, vadinas, sveikata.
Kraujuoja parblokštas Kaukazas,
Iš naujo žudoma tauta.

Pradėjo „gydyti“ prie caro,
O trėmė jau Sovietija, –
Pagarbink kruviną kinžalą,
Ir vėl atkurs pabaisa ją.

Kai operuoja be narkozės
Neprašius tau, nemanius sirgt, –
Chirurgo peilį nuo mafiozo,
Atleiskite, sunku atskirt.

Kaunas, 1994 12 21

Čečėnei motinai

Ant krūtinės su kūdikiu leidaisi skardžiais
Prie tankynės šaltinio – vandens.
Suradai – tiktai sruvo upeliais bevardžiais
Jis raudonas nuo kalno šelmens.

Verkė vaikas. Daireis į šalis ir į viršų.
Iš tenai ugnimi ir švinu
Laistė visa, kas juda – metodiškai, niršiai –
Eskadrilės uolių „taikdarių".

Ir, kūkčiojantį kūdikį stipriai priglaudus,
Ne „tėvelis", ne „pienas", „namai",
O, sprogimams ir kulkoms trasuojančioms gaudžiant,
Žodį „laisvė" jam sielon tarei.

1994 m. gruodis

XXX XXX XXX

(Čečėnijos dvasiniam pasipriešinimui)

„Ne su kūnu, krauju mūs' kova, o su dvasinėm blogio galybėmis
*žemėje, ore ir dangaus aukštumose."**
– – – Srūva prakaitas, kalavijas rankoj sulinko, atšipo,
O pastiprinimas vėluoja iš paskutinės mūsų tvirtovės tenai, kalnuose...

Merdi ant rankų vyriausias sūnus, giminės pratęsėjas,
Žiūri žmona į akis ir į jį – ji atėjo numirti drauge;
Smaigaliai, vamzdžiai ir antgaliai aštrūs artėja, artėja, –
Kur?! – negirdėti trimito iš mūsų rezervo aukštai, kalnuose.

Duokit rankas brolis broliui prieš einant į lemiamą žygį, –
Tuoj suvarpys mūsų kūnus, bet kalnus apsiaus nepalaužiama laisvės dvasia.
„Ne su kūnu, krauju mūs' kova, o su dvasinėm blogio galybėmis
žemėje, ore ir dangaus aukštumose..."

Kaunas, 1995 01 18–19

** Plg. Ef 6, 12.*

Sidabrinės lelijos riteris

✗✗✗ ✗✗✗ ✗✗✗

Ant kalnų – aidas
Slėniuose – rasa

Mano ilgesys
baltesnis už jus
vandens lelijos

Mano meilė
karštesnė už jus
žemės rožės

Jėzau!
Ar jau aũšta?..
Trokštu...

Kaunas, 1995 02 24

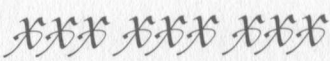
XXX XXX XXX

Ko ieškau ir ko ilgiuosi, čionai nėra, tik atspindžius
Ant girios tako rankioju ar atminties dugne;
Palietus rankom, sutrupa, o kartais vien pamąsčius tik,
Tai reikia švelniai saugoti giliai po krūtine.

To neatstoja indėliai, draugai nė geros pažintys,
Nepavaduos visuotinė viešoji pagarba.
Nemoku aš įvardyti, tačiau galėčiau lažintis, –
Praradus tai, gyvenama tik kūnu, o dvasia

Kaip elgeta, kepurėje išvertus lėkštą tuštumą,
Vis iš praeivių kaulija kažko, ir vis ne tai...
Ko ieškau ir ko ilgiuosi, čionai nėra, čia lukštai tik,
O kas sudaro turinį? Tyli. Meldies. Klausai...

Kaunas, 1995 02 26



Banditams indėnams atplukdėm kultūrą –
Ugniniai žirgai ir ugninis vanduo
Šuoliuoja savanomis, prerijom srūva –
Tai kas, kad neprašė jie mūs' „išvaduot"...

Banditai lietuviai nenori kolūkių –
Nenori rytojaus šviesaus, pažangaus.
Vagonai į Ledjūrį toldami ūkia į rūką –
Kada jie supras – būtinybę kaip laisvę – kada atsiklaups?

Banditai čečėnai vis bando ir bando
Gyvent be vyresniojo brolio globos.
Griuvėsiuose Grozno tankistai išrinks „konstitucinę valdžią"
Ir šauniai valdys nuo lavonų krūvos /o Europa – paplos?/

***

Kaukazo, Amerikos, Baltijos senbuvės gentys –
Dainų ir vigvamų, aūlų, kalbų pelenai...
Nejau tai iš anksto plėšriųjų paskirtos mums lemtys?
Gyvybės Davėjau, juk Tu mus vardais vadinai?..

Kaunas, 1995 02 28 – 11 21

Jauniems bendraminčiams

Žvelgiu į Jus, į Aušrą ir į Aistę,
Į sesę Daivą, Vygantą, Dalias, –
Kiek Dievo grožio įvairovės leista!..
Likimų paslaptys primins kalnų gėles...

Girdžiu lavinos akmeninį griausmą
/Tegul – nebus, tegul – apsirinku/
O žydi rožės pačiame pakriaušy,
Lelijos dangui meldžiasi kvapu...

Mąstau, kokie Jūs būtumėt pavojuj,
Prieš giljotiną – ir koks būčiau pats.
Ant piršto žiedas... Kas man jį užmovė?
Kas kužda: „Neišsižadėk Manęs"?

Grėslių pašvaisčių horizontas pilnas,
Čečėnija – po džeržgesiu rūsčiu.
Ar Jūs negirdit kanonados Vilniuj,
Ar Jūs nematote akiduobių tuščių?!

Jei vėl gyvenimas raudotų uždarytas,
Tėvynė taptų uždraustu žodžiu, –
Kita Sadūnaitė ir kitas kun. Sigitas
Ar dar užgimtų iš Jūsų širdžių?

Ar atsiras, kas Lietuvą ir kryžių
Į lopšį kūdikiui, kai sargas nebudės,

Insignijas karaliaus nužudyto
Teisėtam sosto paveldėtojui įdės?

Ar grįšit – su skydu arba ant skydo –
Ar tik su trisdešimčia sidabrinių, neduokdie, –
Iš Šiaurės klinikų, kurios nuo laisvės gydo –
– Nutilk, nutilk ir nespėliok, širdie.

Kaip suka slibinas aplink kiekvieną sielą,
Žvaigždynus uodega nužėręs į gelmes!
Žinau, kad štormų žaislas mano sielis…
Bet Viešpaties malonė ant manęs!

Žvelgiu į Jus – į Arvydą ir Laisvį,
Į Vytą, seserį Teresę, į eilių eiles…
Tebus Apvaizdos meilės mums dar leista
Lemčių viršūnėse augint kalnų gėles…

Kaunas, 1995 03 12 – 11 21

Antoine de Saint-Exupery. Mažasis princas

Mūsų rožė brangi mums todėl... Jai paskyrėm gyvenimą laiko.
Laistėm ją ne šaltinių lašais... Savo gyvu krauju.
Ir dabar jos stiebeliai sunkių pumpurų nenulaiko,
Ir primanę praeiviai nuskintų ją žvilgsniu godžiu...

Mes visi atsakingi už savąją rožę –
Motinystės, tėvystės, draugystės ryšiu;
Nes kuomet bičiuliaujasi sielos, gimdydamos grožį,
Atsakingas tampi, lyg prisiekęs gyvuoju Dievu.

Paslaptis, kad jau šiandien tikrus dalykus širdimi tiktai regim
Ir joje tiktai tariam ir girdim tikruosius vardus.
Savo rožę išsaugot, prijaukint savo gerąją lapę...
Neišduot. Neapleist. Nesutept. Ir anapus Dykynės tai BUS.

Kaunas, 1995 03 20

XXX XXX XXX

„Dykuma graži tuo, – tarė mažasis princas, –
kad jinai kažkur slepia šulinį."

Antoine de Saint-Exupery

Kunigystė yra dykuma.
Iš vaikystės mylėjau aš dykumą.
O, viliojanti tolių spalva!
Amžinai nepasiekiamas tikslas...

Tiktai perėjęs šimtą kalvų,
Bevandenių, druskėtų, uolingų,
Teįvertins lelijų gaivių
Reikšmingumą ir bus atsakingas.

O, žėruojanti smilčių žaismu
Sužadėtine mano bekrašte!
Išsiilgęs, ištroškęs einu
Amžinai Nepasiekiamą rasti.

O, alsuojanti saulės karščiu,
Tu graži paslėptosiom verdenėm.
Prie įkaitusios žemės glaudžiu
Savo ausį: gilybėj – čiurlena...

Ir nušvinta akių aiškuma,
Įsiskverbus lig sielos gilybės, –
O, brangioji erdvė! Dykuma...
Neliestybė, tyrybė, slaptybė...

Kaunas, 1995 03 22–23

XXX XXX XXX

Kaip legenda apie besiaukojantį,
nesavanaudiškąjį grožį ir kilnumą
Iš drumsto amžiaus sūkurių
iškyla Anderseno undinėlė virš vandens.
Davei man, Dieve, troškulį
daiktų, kurių pasaulyje lėkštam nebūna.
O gal ir būna –
jie giliausiuose žmogaus slėpiniuose gyvens…

Negauti nieko, nieko neprašyti,
atidavus viską, tyliai pasitraukti –
Ar tai ieškota laimė, vardan jos tu
šimtą galimybių palikai?
Neišsipildžiusių vilčių, palaidotų svajonių giesmę
ošia jūros kriauklė…
Taip. Buvo verta. Nes mylėjai
ir į aukštumas šaukei.

Kaunas, 1995 04 03

Mano sesuo iš Tenai, arba sapnas apie Dangų

Mano sesuo iš Tenai
Angelo liūdno akim,
Ką pro pasaulio matai
Blausų pavidalą šį?

Ar iš Tenai, kur buvai,
Ar iš Tenai, kur eini,
Tylintys žodžio sparnai
Paslaptimi nešini?

Žiūri, tarytum toli,
Žiūri, tarytum giliai
Šauktų vien Tau atviri
Kito pasaulio keliai

Žydro kristalo erdvė
Tauriojo Liūto namai
Duona ant stalo, taurė –
Tęsis puota amžinai

Mano sesuo iš Tenai
Vaikas lelijos dvasia
Džiūgaus, tikiu, angelai
Kai pasitiks Danguose

Ir atpažinsiu tada
Seserį – laikas sustos
Bus pažymėta kakta
Žiedu lelijos baltos

Ir atpažinsiu Tenai
Seserį – laikas sustos –
Iš pažymėtos baltai
Lelijos žiedu kaktos

Kaunas, 1995 05 04

XXX XXX XXX

Ko man reikia, Dangau? Pakylėjimo...
Pakylėjimo švento į aušrą
Kaip į rožę rasos nutekėjimo
Kaip tikėjimo – laukt ir sulaukti

Pakylėjimo, šviečiančio, glostančio
Atsispindinčio saulėm ledynuose
Kaip ką tik konsekruotoji ostija
Ir atleidžianti, ir pamaitinanti...

Po audros... Atsilaikėme. Burėse
Kaip tinkle miega surištas viesulas.
Pakylėjimas... Denyje buriamės
Jūra – tartum altorius po priesaikos.

Kaunas, 1995 05 17

XXX XXX XXX

Aš nežinau, ar gerai...
Ir kas ką kaip pagalvos
Bet pasiilgau labai
Dievo žydrynės gilios

Dzūkiškų kalvų žolės
Ir horizonto spalvos
Niekas atimt negalės
Niekas uždraust nevaliõs

Jų prisipildo širdis
Džiaugdamos ar verkdama
Ar kai eilėraščiu vis
Pakelia pačią save

Pakelia – taurę aukos
Viešpatie, Tu pažiūrėk, –
Tuščias paviršius boluos, –
Atspindžiu atsispindėk

Aš nežinau, nemąstau
Kas man rytoj atsitiks
Aš tik klausau ir laikau
Širdį pakeltą aukštyn

Širdį kaip skydą kovos –
Nieko dar nepraradai

Ant Žanos d'Ark vėliavõs –
Trijų lelijų žiedai

Prieš siautulingas gelmes
Žydi laukų obelis
– – – Jėzus manęs nepames
Viešpats manęs nepaliks – – –

Kaunas, 1995 05 03–29

XXX XXX XXX

Nebijokim niekšybės vadinti niekšybe,
Taip, atleidę žmonėms, nes ir budeliai – aukos, tiesa,
Aukos baimės ir prievartos, parblokštos savo puikybės,
Už kurią, sakė šeichas, didesnio silpnumo nesą.

Nebijokim įvardyt viešai išdavystės,
Taip, gailėdamies Iskarijoto lemties
Melskim Šviesą šviesos nešvarius pinigėlius išdrįsti,
Kai pasiūlys – į dumblą, iš kurio jie kilę, nusviest.

Nebijokime – blogis tik tolei galingas,
Kol bailumas jį dangsto pakeičiamais greitai veidais,
O be kaukės jis dreba ir tyžta, juokingas
Kaip prasnaudęs gaidgystę vaiduoklis kapų aprėdais.

Kaunas, 1995 05 30 – 06 22

XXX XXX XXX

Nei turto, Viešpatie, nei didžio paveldo,
Nei minkšto patalo, nei rūmų pokylių, –
Tik neatimk, prašau, kas Tavo suteikta, –
Pravirkt kaip kūdikiui... Mąstyt kaip kūdikiui...

Kareivis Tavo aš – su vado pareiga,
Su uniforma ta visiems pažįstama...
Einu jų aikštėmis – kas nori, išjuokia,
Tačiau nesislepiu – ant skydo priesaika

Ir laipsnio antpečiai – o širdį pridengia
Mergaitės atvaizdas, gyvatę traiškančios,
Ir broliai seserys tavin atsiremia –
Už tavęs buriasi, audrose glaudžiasi –

Tavim pasitiki – galybių puolami
Rankas tau ištiesia, tau širdį atveria –
Žaizdas atidengia – o tu išsekęs pats –
Per šarvo sandūras, žiū, kraujas sunkiasi...

Galva apsunkusi – kova be pertraukos
Ir kardo ašmenys skausmu ištrupinti,
Ir prieky – sutemos, bet jie – pasitiki...
Dar skydas rankoje, į dangų iškeli – – –

– – – Ne mokslo titulų, skambančių nuopelnų,
Minių pasmilkymo, garbių ant popieriaus – – –
Tik duok su perteklium, prašau, o Viešpatie,
Ramybės kūdikio, leliją glaudžiančio.

Kaunas, 1995 10 18

XXX XXX XXX

„Jis pajuto savo dorumą,
kaip erelis pajunta savo sparnų keliamąją galią.“

Victoras Hugo

Klausyk, naivuoli, juk pasaulis visas taip gyvena –
Parduodama ir perkama, kas turi paklausą, lengvai,
Užmiršta priesaikų altorius kuriantys politiką, šeimas ir meną
Ir nesilaiko, sako, dieviškojo celibato kunigai?

O Jūs, save suvaržę, susikaustę kompleksais, nualinę moralais,
Kaip apgailėtini keistuoliai iš viduramžių teatro nebylaus, –
Juokingos Jūsų pozos prieš laviną visa šluojančios reklamos,
Kuri neono jūroj sąmones kaip cukrų, kiek paskirta, išskalaus.

Tikrovė – viešnamis, ir tvirtos dantenos laimėjimus čia skina,
Pritemę užkulisiai teismuose, sargybos ginklai, įtakingieji draugai...
Neprisitaikiusieji – žūsta, apsukrieji valdo iščiulptą žemyną,
Supurvinę, palaužę ir pavertę liaudį dvasios ubagais.

Nepanikuok, užaugęs kūdiki, pasaulis visas taip gyvena
Nuo cezarių laikų, prieš Kristų ir, deja, po Jo...
Ugnis, sakai, išskaistino Sodomą ir Gomorą ir švariai nuplovė
žemės gėdą tvanas?
Bet pažiūrėk, kaip vešliai ant griuvėsių
kalas dar nebuvusių nuodų želmuo?..

***

...O kas man tas pasaulis – jo hipnotiniai vienos dienos
iliuzijų miražai,
Jo nuomonė, pripažinimas, jo šlovė –
ovacijos minių?
O kas – prieš vieną kruviną pakibusią ant kryžiaus ašarą?
...Prašau malonės – lig mirties – išlikt tokiu naivuoliu,
dideliu vaiku ir Jėzaus kvaileliu...

Kaunas, 1995 12 05–07

XXX XXX XXX

Liliatae Virgini...*
(lotyniškas įrašas virš pagrindinių
Pažaislio bažnyčios durų)

...Išsiirti į tėviškės ežerą
Vakare, tarp žvaigždžių ir lelijų,
Kuomet dangūs svajonėse pažeria
Visą paslaptį tolių ir gylių.

Už patvinusių marių kaip veidrodžio,
Sutalpinusio keistą nostalgiją,
Vainikuotas tylėjimu laikrodžio
Dunkso bokštas kalvyne virš sengirių.

Po maldos, per nurimusį vandenį
Nusities luotui sutartas švieskelis...
Aš priplauksiu – frontono heraldinis
Trijų žiedlapių simbolis kvies mane.

Kaunas, 1996 04 06, Didysis šeštadienis

** Lot. „Lelijų Mergelei"*

✗✗✗ ✗✗✗ ✗✗✗

Neparašiau testamento...
Jeigu numirčiau
anksčiau už Jus –
yra vienas žmogus,
kuris žino,
kokias gėles
sodinti ant mano kapo.
Nors niekada nesakiau.
O gal yra daugiau?
Būtų džiugiausias
netikėtumas,
jei pasirodytų,
kad žinančiųjų –
bičiulių –
daug...

Kaunas, 1996 12 08

XXX XXX XXX

...Siena su vartais ant kalno
kaip mūsų Tikėjimas,
kad einam drauge ne į tamsą,
ne tuštumą
šaltą, beprasmę, –
į žydrą pražydusį slėnį
kaip apverstą skliautą,
kur spindinčios,
mus pasitikdamos,
moja lelijos be vėjo
ir sako be garso – bet girdim –
kad laukė,
kad mes taip ilgai neatėjom...

...Tvirtovės nežinomos siena –
iš kur ji čia? –
einanti ketera statmeno kalno –
ir vartai į Viltį,
kad dygi sulaukėjusio
sodo tankynė –
preliudija tik,
kad už jos suskambės
tyros erdvės,
ištrykš iš po kojų versme
šventas Kelias,
ir akys išvys priešaky
tik vaikystėje kartą sapnuotas
akvamarino viršūnes...

...Apgriuvusios sienos angoj
tarp Čia ir Tenai,
tarp Dabar ir jau Visad
slaptingos skirties
į Anapus, kur Gėrį
nedalomoj rasim Vienybėj –
kaip niekad žodžiu nei mintim
nepažemintą Meilę –
ant slenksčio
akimirkai stabtelk ir grįžtelėk –
žemai padūmavusiam slėny
tas miestas su bokštais,
pilim, bromomis ir upeliais –
tau, rodos, pažįstamas...

Vilnius, 1997 01 02 – Kaunas, 1997 01 05



...Ir vėl, išnirus iš istorijos
klastų, verpetų, pinklių,
Kieksyk numirus kūnu, tiek dvasia atgimusi labiau gyva,
Kilni kaip riteris, kaip don Kichotas,
kaip Mažasis princas –
Ir Karabachą, ir afganus,
ir čečėnus gynus Lietuva!..

Kaunas, 1997 01 02

XXX XXX XXX

Jau seniai mano valtis
keistame ežere,
suspaustam tarp kalnų stačiasienių
be žolės, be žvėrių ir be paukščių, –
be judesio slysta, be garso
ir atliepo;
tiktai naktį aukštai
siauroje angoje virš tarpeklio –
spindėjimas guodžiantis žvaigždžių,
tiktai jų atspindžiai ežere
lyg pro rūką...

Užrašyk, apmąstyk,
žvelk aplinkui ir melskis.

Tiktai uolos aplink.
Tik po valtim bežadis vanduo.
Tik dangus, į kurį
tiesias rankos pavargę ir žodžiai,
ir žvaigždynams težinomos
vienišo ištremto viltys...

Bet kartą
mįslingos lemties paleista
ar nematomos rankos,
nuo tolimų skardžių atklydus strėlė
kaip žinia netikėta

įsmigo kiaurai
į kairįjį valties šoną,
o gal – nežinau – man į širdį.
Srove pasipylė į luotą
ledinis, suplūdęs į duburį,
saujon kalnagūbrių
versmėtų uolynų vanduo.

Bet aš nebepuoliau
nei strėlę ištraukt,
nei užkimšt laivo žaizdą.

...Ar tai iš širdies
sruvo šiltas, nudažantis mintį,
eiles, tamsų vandenį kraujas?
Bet rankos nekilo suplėšyti burę
ar marškinius
ir iš pervertos dvasios
krūtinės pulsuojančią srovę stabdyti.

Vien žiūrėjau,
nejausdamas
skausmo nei šalčio,
nei tarpeklio, nei ežero
baimės,
aukštyn,
kur pasibaigia
akmenys, naktys
ir bausmės,
kur už nuojautos
būsimo ryto švelnios
švietė strėlę,
pakeitusią manąją būtį,
atsiuntus /pati nežinodama gal,
nenujausdama nieko/
žvaigždė.

Štai, Viešpatie, mano širdis.
Ežere kaip žvaigždyno skaistaus

atspindys
dabar žydi kraujo
/iš sužeistos dvasios/
gėlė.

Bet ji Tavo rieškučiose,
tikėjimo prašanti,
mano valtis
ir mano žaizda.

Kaunas, 1997 01 24

XXX XXX XXX

A.D.

...Pavargęs šiandien sugrįžau
aš dar iš vieno žygio,
Atsmaukęs antveidį,
atsirėmiau į bokšto arką ir tylus
Žvelgiau į antkrūtinio šarvą –
su iškaltu giminės lelijos žiedu
Ir vėl neaptaškytą nei krauju,
nei pakelių purvu.

Žinau, neatsivers aukštai
skliautuotas bokšto langas,
Ir nosinaitė su išsiuvinėtu – tuo pačiu –
žydros lelijos ženklu nenukris...
Ir aš nesitikiu ir nemaldauju
nieko, keldamas akis į Dangų,
Tiktai dėkoju,
kad galėjau ją apginti kaip karys.

Tuojau nuleisiu antveidį –
pribėgs supratęs ištikimas žirgas
Ir josim dienąnakt per pelkes, tyrus, pilkalnius,
per dabartį ir ateitį širdies...
Ir kai sutemus girioj postoviui užkūręs ugnį
seksiu liepsnų šokio mirgesį –
Dvasia mąstys lelijų garbę,
ginamą nuo amžinos mirties...

Tuojau nuleisiu antveidį –
pribėgs supratęs ištikimas žirgas
Ir josim dienąnakt per pelkes, tyrus, dabartį
ir ateitį, kur Dievo balsas ves...
Ir kai sutemus girioj postoviui užkūręs ugnį
seksiu liepsnų šokio mirgesį –
Dvasia mąstys lelijų garbę,
ginamą nesigailint savęs...

Vilnius, 1997 02 11 – Kaunas, 1997 02 13

XXX XXX XXX

...Viešpats lemia man vis tą patį
skausmingą išbandymą,
„atsirišimą" nuo „šito", nuo
žemės pasaulio, kaip
kirtį aštriais ašmenim
per širdies įsitempusią giją:
ateina draugai ir nueina
į tai, ką vadina jie
„realybe", „gyvenimu",
ir vėl palieku vienas
tyruos, maldos ir kančios
aukštumoj,
su savąja svajone,
aukodamas ją
taip, kaip viengimį
sūnų
anuomet Abraomas...

Vilnius–Kaunas, 1997 02 18

xxx xxx xxx

Šiame pasaulyje nesijaučiu gerai,
Nes tai, kas rodos man svarbiausia, esmingiausia,
Už horizonto lieka vis, toli arba aukštai,
Tik kaip siekimas. Nepagauta rojaus paukštė.

Bet gal ir reikia taip, bet gal tai ir yra „gerai“,
Nes juk iš patirties skaudžios pasaulis šitas liudija,
Kad pirštų suspausti pilkėja greitai tie žydri sparnai
Ir jau nepasitiks kaip pirmapradiška Anõs Šalies preliudija.

Kaunas, 1997 02 24

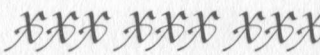
XXX XXX XXX

...Po daugel metų.
Sugrįžau į tąjį mūšio lauką.
Pražilęs jau, užgijusiais randais.
Ir pamirštas čionai visų.
Po tyrus, šiaušdamas usnis, tik vėjas kaukia
Ir anei pėdsako dundėjusio čia siautulio,
žirgų, metalo, ugnyje vaitojančių žmonių.

Beviltiška? Bet klaidžioju po tolstančių atsiminimų lauką
Dar kur ne kur išvysdamas
tai arklio skeletą, vijoklių aprengtą,
tai keistą gelžgalį –
karūną gal ar skeptrą, pribaigtą rūdžių,
O ieškau aš –
bemaž nesitikėdamas surast,
bet sekdamas nelogišką ir keistą trauką –
To kalavijo savo, kurs lauke paliko,
kai sąmonė man temo nuo žaizdų.

Ir – nežinau, ar būna taip ir ką tai reikštų,
Tačiau, kai saulės diskas priartėjo prie laidos,
Vakariuos spinduliuos paversmyje
sužvilgo man pažįstamas pailgas daiktas.
Atsiklaupiau ir ant geležtės perskaičiau:
„A. D. ... Wilnensis. Niekados ir visados."

Kaunas 1997 03 10



...Ant stalo alaviniam apvarvėjusiam laikikly dega žvakė,
Ir baltas lapas, plunksna, rašalas,
ir rožė inde pamerkta, kuri neišsiskleis, –
Meldžiuos, verkiu, šypsaus pro ašaras,
ir mano būstą trapų
Sparnais apsiaučia neregimosios
kariuomenės Dangaus, ir neapleis

Ko paprašiau šią naktį,
vildamasis neįmanomų dalykų,
Į Amžinojo Širdį
kaip patikimiausiąją slaptavietę užrakinau...
Dabar ramu. Tik žvakė gęsta jau, tik prirašytas lapas liko.
Bet Tu gi, Viešpatie, žinai –
ką aš galėjau – padariau.

Kaunas, 1997 03 11, naktį

XXX XXX XXX

...Būtų buvęs geras kaimo batsiuvys...
Ir nebent šeštadieniais, po seno svanų vyno,
Apsitvatijęs su tokiais pat kaip jis.
...Būtų buvęs geras batsiuvys...
Bet – valdžios urvinis svaigulys...
Ir – šeštadalį planetos sunaikino.

...Būtų buvęs sau alubarių karys
Ar paišytų abstraktybes, kas gi draustų?!
Nekenksmingas paprastas triukšmadarys...
Bet – nelemtas galios geidulys –
„Kas kaip Dievas?!" – kas toksai kaip jis?! –
Štai jums kraujas, rasė, holokaustas...

Kaunas, 1997 03 10–12

XXX XXX XXX

...Miela Sesuo su žydru savo angelu
Ir su glėbiu gyvų vandens lelijų prie širdies
Kol eis per pievą žydinčią į begalinį dangų ji –
Jos nenuvys, jei sielos maldą tikinčią girdės.

Kaunas, 1997 03 13

XXX XXX XXX

...Ak, teisingas mums tėvo skaitytųjų knygų pasaulis! –
Vakarais, išraiškingai, kol miegas įveikdavo jį kaip su broliu ir mus!
Ten sugrįždavo laikas praėjęs, taurumas tenai nugalėdavo visad apgaulę,
Ten beginklius mes gynėm,
ten pirmąsyk laidojom – vyriškai skausmą sutramdę –
žuvusius teisiai draugus...

Ankštame kambarėlyje, beskonio, begrožio sovietmečio pussapny –
Kur idėjų – brukte brukamųjų padirbtų monetų –
ir formų jų mirusių purtės širdis –
Dovanojo plačius horizontus,
ir jūras, ir kvapą užgniaužiantį – „kas bus kitam puslapy?"
Mums, užmiršusiems laiką ir erdvę,
Karl May, Haufo išmonė, „Tūkstantis ir viena naktis"...
Čia pažinome garbę užstoti ir ginti nuo smurto klastingo silpnuosius,
Čia draugystę ištikimą vertinom ryžto net mirt už viens kitą matu,
Droviai tylią sutikom čia pirmąsyk paslaptį meilės pirmosios
Ir per mirtį mums ilgesiu liko gyventi Nšo-tši,
apačų Gražioji Diena, ir bebaimis karys Winnetou.

Tik per mirtį – padėjo suvokti teisus tėvo knygų
pasaulis –
Jau tada – tik auka, kas netikra ir tikra, švariai
atsijos,
Tik per skausmo vartus, tik per netektį tarsi
išnešt duota mums į Anapusės saulę
Meilę, tiesą, draugus ir nesuteptą širdį –
kaip antspaudą, viliantis visa atrasti už durų
tikrosios Esos.

Ar tiktai ne tą patį skersai išilgai išmaišytą,
vaikystėje stipriai pamiltąjį kraštą
Visą laiką ir stengiuos įkūnyt savajam laike ir
kasdieniam kely?
Ir tikrai – sutinku nuolat progas ir žmones
dar spalvingesnius negu raštuos,
Ir kartojasi aštrūs siužetai, kur viską patikrint gali.

Juk vėliau, kai slėpiau katakombų žinias,
užkariautojų armijos priesaiką atmečiau
Ir kai tardomas nieko neišdaviau,
į mergaitę kiekvieną kaip sesę ar ginamą dukrą
žvelgiau, –
Ačiū, tėve, – tai ir tavų vakaro skaitymų pasekmės,
Kai mes jojom kaip vėjas per prerijas
su laisvės broliais ir sesėmis. Hau!

Kaunas, 1997 03 17–22

XXX XXX XXX

Kaip ilgai jau
sustingusioj
mano sielos padangėj
sklando tas skausmo paukštis.
Aš dar nežinau,
ar jis piktas, ar geras.
Ir pats žydras skliautas dabar
primena lydytą plieną,
skeldėjantį dykumos kaitroje.
Perplėšiu vargetos marškinius
kaip sukilęs Vandėjos valstietis
prieš Paryžiaus rūkstančius šautuvus:
Štai, štai mano širdis,
tyliai sklendžiantis paukšti,
ją tu pasirinkai savo gūžta.
Leiskis... Stipriai nagais įsikibk.
Aš jaučiau, kad atskrisi,
ir esu seniai pasiruošęs.

Kely tarp Kauno ir Vilniaus, 1997 03 24

1983

...Purvini mes sėdėjom gamyklos anglinėse dulkėse,
Legionan imperijos sugauti iš visokių kalbų ir kraštų, ir tautų;
Gėrėm stiprią arbatą ir skendome tylūs kiekvienas į savąjį ilgesį,
Ir savųjų svajonių sparnais iš čia bėgom,
užvirinę vandenį nuogu elektros laidu.

Du gruzinai ir žydas, rusai, estai ir... vienas lietuvis
/Kur tik jo nesutiksi
nuo Ugnies Žemės lig Aliaskos elnynų,
nuo Korėjos pusiasalio lig Brazilijos džiunglių gelmės/;
Muskulingas čečėnas alsavo dar
Grozno maišto aidais, per stebuklą, matyt, ten nežuvęs,
Tatuiruotas gi rusas, kurį už muštynes
rytoj tribunolas nuteis, – vartė foto žmonos
ir dar jo nesūpuotos mažutės duktės.

Aš žinojau – netrukus iškvies smogiamosios dalies politrukas,
Kaip vergus kad pasiųstų pavergti
afganų kalnų kaimelius ir bekraštes stepes, –
Ir atsakymą dvasioj kaliau ir kaip plieną maldos ugny grūdinau:
Dieve, būk su manim! Tegul šaudo... mane, bet ne aš!

Ir širdis po bevalį mankurtą ugdyt užvilkta nesava uniforma
Vėl priplūdo erelio jėgos, kaip Tėvynėj, trispalvę iškėlus slapta,
Suspindėjo akyse jaunystė tyrai, kaip tada, po Mišių katakombų...
– Ei, s u g r į ž k, brol... seniai kunkuliuoja...
išgaruos mums visa arbata!

Kaunas, 1997 03 27 – 04 09

Senos dzūkės pasakojimas. 1947-ieji

...Ech, jaunystė, Lietuva, laisvė –
Trys jauni vyrai dainuodami
Suka link pažįstamos pirkios
Kapčiamiesčio girioje, –
Ech, laukimas, saldi Vakarų demokratijų šypsena,
Dar, dar laikykitės, vyrai,
Ateis, išvaduos, nepaliks tironijoje,
Garsioji Čerčilio kalba Fultone,
Atlanto charta, tarptautiniai susitarimai,
Neviltis, samagonas, –
Trys automatais ginkluoti jauni kaimo vyrai
Surėmę pečius svirduliuoja link žinomos pirkios
Ir, aišku, matyti nemato,
Kaip virpa, kaip blaškos palėpės langely
Išbalusioj rankoj mergaitės baltutė skarelė,
O žemai troboje garnizonas
Ginklų spynas neskubiai atitraukia, –
Puikus taikinys, patys eina ant vamzdžių, švarkus atlapoję –
Ir salvė darni vienu kirčiu
Trijų vieną dainą nutraukia, –
„Mergaite, ir mirdamas kartosiu – Tėvynę ir...“
Po to juos, užrišęs spygliuotą vielą ant kojų,
Baisusis miestelio stribas
Nutemps į turgavietę ir nuogus paties
Ant glotnių akmenų, saugos, spardys
Iš po nakties atsirandančias puokštes...

***

O jaunutė pražilus per valandą ryšininkė
Pamirkys savo baltąją skarą
Kraujo klane miško pievoje
/Kaimas lig šiolei prisimena:
Daug metų paskui ten suželdavo
Ryškiai žalia, daug sodresnė žolė.../
– Ir išsaugos skarelę per sibirus, tremtį ir „sąstingį" –
Ir kai mirs netekėjus,
Keisto ilgesio kupinu veidu senutė, –
Prašys, kad parudusią skiautę įdėtų į ranką
Drauge su iš duonos nelaisvėj lipdytu rožančium...

***

Ne per seniausiai, žinau, ir tas buvusis stribas pasimirė,
Ir miestelio giedotojos, buvusios tremtinės,
Nėjo į šermenis –
Nežinau, ar gerai tai, ar ne –
Juk kartojam kasdien –
„...Ir atleisk, kaip atleidžiame" –
Nėjo betgi, nors mirštąs pasikvietė kunigą –
Visgi, sako, turėjo ištarti viešai savo kaimui: „Žudžiau" –
Ir apie tą vielą už kojos...
Ir nusilenkti sukruvintai žemei
Į keturis šonus,
Tai girios laukymei, bažnytkaimio rinkai,
Ir tarti:
„Atleiskit..."

Kely iš Leipalingio į Vilnių, 1997 04 18

XXX XXX XXX

A.D.

Tamsus ir vienišas uoloj manasis būstas
/kitas tartų – urvas/:
Pasieny gultas – atplaiša plokščia akmens,
Kampe akmuo didesnis – stalas, sienoj įkirstas žibintas,
Ir nieks neapsilanko čia, ir nesuka iš kelio į kalnuotus tyrus,
Ir visko čia užtenka, ir netrūksta nieko man.

Iš ryto atslenka vėsa, tada gaivu ir gera būna melstis,
Vidudienis kaitra slogina, reikia tai ištvert,
išsaugot vandenį, per lietų sukauptąjį, ošusį kadais,
O sutemos šešėliais vėl suvysto skeldėjantį žemės valktį;
Pro durų angą saulę tekant rytuose
ir besileidžiant vakaruos kasdien matau aš iš aukštai.

Tik kartą pasiklydusi baikšti užėjo pakeleivė –
Atlaužiau duonos savo, atnešiau
viršūnės įdubose susirinkusio vandens /kol neišdžius.../
Buvau dėkingas, kad nesiveržė jinai giliau, į mano dvasios olą,
Ir toji nedrąsa ir tyraširdžiams tepažįstama tyla
prakalbino labiau už skambančius žodžius.

Tartum kas gėlę spindinčią padėjęs būtų ant rūstaus granito luito.

Sušildė ryto maldą jos tauri šviesa,
suvilgė sausrą lyg dienovidy iškritus dykumos rasa.

Gerai, kad nesmalsavo, kam aš kardą ant grindų,
išaštrintą lig blizgesio, paguldęs
Ir skydą kas, ant sienos kabantį, išraižė kirčių runų raštija.

...Žinojo, kad turės toliau keliauti,
ir žinojau aš – turėsiu pasilikti.
Tvirtai ir paprastai paspausiu atsisveikinimui ranką –
tiesus ir išdidus labiau nei paprastai,
Užgrūdintas karys valdovo savo žilagalvio
nei judesiu, nei atdūsiu sugrįžt ar dar pabūti nevadins...
Tik vienišąjį būvį, olą, kardą, gulto uolą, sąmoningai pasiskirtą –
Nuo šiol ir už kažkur keliaujančios –
žmogaus ar angelo –
likimą prisiims...

Kaunas, 1997 05 15 – 07 20–21

XXX XXX XXX

I

Jau nežinau, kiek laiko
Sėdžiu tos dykynės, tos bekraštės pakrašty
Liūdnos širdies apsiaustu susisupęs.
Matau, kad paruošta:
ir saulė kaip ugnis,
ir žemė svilina palietus lyg keptuvė,
ir traukias nuo kaitros šešėlis slėpusio mane
spygliuoto krūmo.
Jau reikia eiti.
Leistis per dykynę, kaip parašyta knygose,
Ir tavaruojančiom nuo karščio akimis
Žiūrėt į priekį...
O tačiau
Bejėgiškai dar rymau
Tarp šukių žeidžiančių suskaldytos uolos
Pakraštyje sopulingųjų tyrų...
Tos nuolaužos kažką man primena.

II

Daug daug dienų
Ant jūros kranto, blausiaspalvių vandenų,
Po rūškanu dabar dangum,
Paunksmėje korėtų nuo senatvės medžių
Žvelgiu į valtį, ritmiškai siūbuojamą bangų.

Jau metas:
gelstelėję lapai
krenta į užutekį ir nyra palengva
šalia baltų vandens lelijų spindinčių karūnų
į pamažėl tamsėjančias gelmes.
O, žmonės, metas: saulėlydis tartum lelijų ilgesys
Sparnu žuvėdros tolius švelniai liečia.
Turiu išplaukti? Kviečiamas esu
Į Nauja? Ir kažką čionai palikti?
Ak, kad žinočiau!..
Neatsako... Laukiu.
Ir plaka valties kilį nekantri vilnis.

III

...Turbūt sergu aš.
Nepagydoma liga
Visų Adomo ir Ievos vaikų
Ir atskirai kiekvieno mūsų.
Ir joks žmogus vaistų
Nuo jos nežino ir negali duoti.
Vien tik Dievas – Meilės.

Kaunas, 1997 09 07

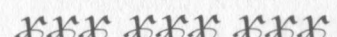
XXX XXX XXX

...Savo skausmą
Norėjau nuskandint
Tėviškės ežere,
Šalia baltų rugpjūčio vasaros lelijų –
Neskęsta...

Bandžiau išdeginti jį
Dykumoj širdies
Karštesnėje už begalę Sacharų.
Nesudegė.

Padėsiu jį
Prieš penkiomis
Žaizdom
Žioruojantį
Kančios ir meilės
Kryžiaus žaizdrą –
Žiūriu, ištirpo, susiliejo –
Lyg nebuvęs...

Kaunas, 1997 09 10 – 10 31



...Tokių tyrų žmonių nedaug buvau sutikęs
Ir vis lig galo aiškiai sau neatsakau:
Kodėl jie kenčia daug daugiau negu dvilypiai,
Neapsisprendusieji taip, kaip jie – vien Dangui tetarnaut?

Kaunas, 1997 10 22

XXX XXX XXX

...Kaip nuostabi eilėraščių knyga,
Kurią skaitai, skaitai – ir vis nepasibaigia –
Ar ją parašė Viešpaties ranka –
Ir amžinybė tik visai atskleis ją?

Kaip ežeras kalnų, kaip tyruos lelija,
Kaip snaigė, tobulai išausta iš kristalų –
Minčių gražių, išskaidrintų skausme,
Tyros širdies ir ryžto šventojo balzamas...

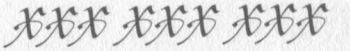
Kaunas, 1997 10 23

XXX XXX XXX

Kas yra kilniai mylimas
laisvės, tyrumo ir grožio nežeidžiančia meile, –
Tas nedegs ugnyje,
audringiausioje jūroj nežus,
Kalnuose į tarpeklį bekrintantį
švelniai pagaus ir nuleis paslaptingas nematomas sparnas,
Ir kulka tą aplenks,
o jei kardas – lengvai teįdurs.

Ar aš noriu taip mylimas būti?
Turbūt, nes, nors pateptas Tavo šventybės balzamais,
Juk esu vis tas pats
pagal Meilės paveikslą sukurtas žmogus,
Bet kur kas labiau trokštu
pats šitaip mylėti – kad gelbstinčią galią
Mano širdžiai ir kančiai
suteiktų Tavasis Dangus.

Birštonas–Kaunas, kelyje, 1999 08 04



...Mylėti Lietuvą – vaikystės girių ir šaltinių šalį,
Kurią mes artinom svajonėm ir veiksmu,
Kur nematyti angliškų reklamų
Ir negirdėti rusiškų keiksmų...

Kaunas–Kavarskas, 1999 12 09

XXX XXX XXX

Neišsipildė pažadas nakties!
Sudužo antkapis. Nušviskit, akys!
Pražydo gėlės dykumoj širdies,
Jis prisikėlė! – kaip ir buvo sakęs!

Kaunas, 2002 m. Šv., Velykos

XXX XXX XXX

...Ir vėl keps jautį – liaudžiai pamalonint,
Kaip ir prieš tūkstantmetį, šimtmetį, metus.
Ir nusivylę, kaip vergai be pono,
(Prie rotušės) to jaučio kaulais susimuš...

O valdininkai žmonas keis – kaip rūbą,
Spauda gi – „demokratiškai" rašys
Ir tautą linksmins, o prireikus liūdins –
Kaip iš šešėlio pinigai prašys...

Ak, nuoboda! Ak, duonos ir žaidimų!
„Išgelbėsiu – balsuokit už mane!"
O virš apsvaigusių nuo pykčio ir nuo vyno –
Neišgirsta pavasario žinia...

Kaunas, 2002 04 01–18

XXX XXX XXX

...O namuose, kurių jau nebėra,
Sugriautuose per sovietijos karą
Prieš Lietuvos sodybas ir girias, –
O, kas išreikš, kaip mums ten buvo gera!

Ten net ir kregždės skraidė tarp žmonių
Skliautų kristalo gilioje ramybėj,
O žaros vakaro už jievarų senų –
Kažkas tarp laiko ir tarp amžinybės!..

Kaunas, 2002 09 06

(susapnavau)

XXX XXX XXX

...Sapnavau, kad buvau pilyje, kur vaidenasi,
Kur į bokštus apleistus net dieną nedrįstama eit,
Kur tuščiuos kambariuos girdi žingsnių neregimų šlamesį,
Juoką, verksmą nakty, žvangant ginklus – nors nieko tenai nematai.

Kiek drąsuolių jaunų, kryžiaus žygiuos užgrūdintų riterių
Ten užklydę nakvynės ir dingę visi be žinios;
O pilis ta stovėjo ant pamario skardžių granitinių,
Apsivijusių rožėm, su dūzgiančiom bitėm plyšiuos...

Ten sustojau, nes baigėsi kelias ties jūra,
Ir sulaukiau tamsos – nyko žaros iš menių langų,
Ir su dvyliktu laikrodžio dūžiu plačiai atsivėrusios durys
Netikėtai suvilnijo balto stebuklo vaizdu;

Ji stovėjo, visa nuausta iš mėnulio,
Iš lelijų žiedų ir iš kūdikių dvasios šviesos,
Ir šimtai paslapčių, ir atsakymų širdžiai klajūno
Tų akių gilumoj, nepažįstančioj žemės grasos...

...Ji jau tiesė gėles, keisto kvapo ir spindesio,
Kai tariau: „Tu žinai, kad tesi atspindys
Žmogų genančio, šaukiančio amžino ilgesio“, –
Ji pranyko išsyk, ir tuoj pat užgiedojo gaidys...

O iš ryto ėjau aš per kaimą prabudusį –
Ir sodiečiai iš savo pavarčių žiūrėjo keistai,
Kol viena mergina – veidu tarsi nuliūdusiu –
Tarė: „Tu juk pirmasis, kuris iš pilies sugrįžai“.

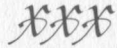
Kaunas, 2003 04 21–22, 06 09, 08 01

XXX XXX XXX

Pilkas dangus.
Balti stogai.
Juodi medžiai.
Dūsta širdis nuo pavasario ilgesio.

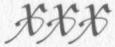
Korumpuoti teismai.
Besiriejantis seimas.
Šoumenas prezidentas.
Bet laisvi Lietuvos vis dar ilgisi...

Kaunas, 2004 01 10



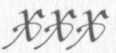
Pilkas lietus
Lietvamzdžiais dieną ir naktį.
Klausytum, klausytum, klausytum...

2004 07 04



Liepžiedžių auksas
Ant žalio lapų aksomo
Spindi skaistus, pirmapradis...

2004 07 07



Švelnios, ramios ir tylios būtybės –
Iš kur jūs ateinat į sužeistą sapną,
Į varganą žemės kelionę?

Kaunas, 2004 07 07

Po pietų žvaigždėmis

Po pietų žvaigždėmis
Apelsinai – auksiniai mėnuliai
Ant šakų, o į jūrą balti
Įsibridę kalnynų liežuviai
Tartum kirčių, griovų išskirti,

– O tuščia, išsiilgus širdie!

Po pietų žvaigždėmis
Siauras kelias tarp skardžių ir jūros,
Žydruma tarp uolų
Kaip drakono dantų,
Iš bedugnių svaigių
Jūros amžinas žaismas užbūrė –
Žaluma kalnų slėnių,
Ak, ir gausmas bažnyčių varpų! –

– O, nesoti klajūno širdie! –

Po pietų žvaigždėmis
*Siauros gatvės, tvirtovės – Ragusa**
Arkos, pilys ir laiptai,
Kurie į pajūrį nuves
Ir banga po bangos,
Mėnesienoj alsioj atsidusus,
Lyg kriauklelėm šnabždės,
Lyg teirausis tavęs:

– O, žmogau, o, neradus širdie!

Dubrovnik, 2004 05 15 – Kaunas, 2004 07 31

** Ragusa – romėnų įkurto Adrijos pajūrio miesto vardas; dabar Dubrovnikas Kroatijoje, Dalmatijos srityje.*

XXX

Jazminų kvapas, balti žiedai –
Tai tik atšvaitas blausus
Tavo švelnumo, liūdna siela

2004 08 04

XXX

Nemoku vairuoti mašinos,
Nemėgstu skraidyti lėktuvais,
Nesugebu kraut kapitalo,
Neturiu doktorato nė namo,
Nesergu sportu, karjera ir technika.
...O kam gi berūpi grožėtis
Svajonėmis, toliais ir jūromis?
Todėl tik vaikams tebesu įdomus.
Ir vaikiškoms sieloms –
O tokių nedaug.

Kaunas, 2004 08 12

XXX XXX XXX

Ačiū Tau, Viešpatie,
Už švelnų šilumos dvelksmą
Vėlyvo rudens ankstų rytą,
Dar tebedegant gatvės žibintams

Kaunas, 2004 10 24

✗✗✗ ✗✗✗ ✗✗✗

Ryškiai geltonas lapas
Lietaus priplaktas
Ant glotnaus akmens

iš Senamiesčio grindinio, –
gyvybės mirksnio atspaudas;
tūkstantmečių praeinamybė...

Kaunas, 2004 10 24

✗✗✗ ✗✗✗ ✗✗✗

Vaiskiame rudens ryto danguje
Belapių medžių tinkluos mėnulis, –
Dylantis, kaip širdis, kamuojama ilgesio...

Kaunas, 2004 11 02

XXX XXX XXX

Ar esate matę
Padūmavusį kalnų ežerą,
Kur net šviesiausią dieną
Atsispindi neregimos dangaus žvaigždės?
– Aš mačiau, aš mačiau!
Tai didelės, tylos sklidinos
Lietuvos girių stirnos akys!

Kaunas, 2004 11 06

XXX XXX XXX

Širdie, tu primeni kalėdinę eglutę:
Ją išpuošiau brangiausiom dovanom,
O iš kviestųjų mylimų svečių
nė vienas neatėjo.
Žali spygliai po švenčių nubyrėjo,
Ant medžio griaučių blizgantys žaislai,
Kaip tuščios viltys, kaip beprasmiai ilgesiai,
Telaukiantys šiukšliavežio šlavėjo...
O gal... o gal tą naktį lankės angelai
Tuščiuos namuos ir eglute gerėjos...

Kaunas, 2005 01 06

XXX XXX XXX

Skaudžiausiai žeidžia
Širdies duženos –
O, mirusi draugyste, ledo erškėtrože!

Kaunas, 2005 02 04

XXX XXX XXX

Šiandien palaidojau širdį – be iškilmių,
Niekas nė nepastebėjo.
Net keista – dirbu, kalbuosi, toliau gyvenu, –
Tai gal ir apsimokėjo?

Geldavo, jaudinos, klausė „ko dėlei?" –
O dabar krūtinėj – ramybė...
Sausa, vėsu, kaip tuščiam mauzoliejuj.
Plokštės. Antkapis. Amžinybė.

Tik sustojus vingiuojančio kelio pradžioj
Kalnuose ar ant jūros kranto,
Ar išvydus Gralį lelijos taurėj gražioj –
Vis dar sutuksi. Vis neatpranta...

Kaunas, 2005 02 04

XXX XXX XXX

...Senoj pily, prigludusioj ant skardžio
Tarp jūros mėlynos ir tarp baltų kalnų,
Apniktas sielvarto kaip tolumos bevardžio,
Ilgėdamasis užmirštų gražių sapnų...

...Senoj pily, baltų uolų pakriaušy
Didžiulės salės prieblandoj melsvoj
Prieš židinį sėdėjau ir klausiausi,
Kaip plazda liepsnos ir kažkas tyloj...

...Senoj pily ant marmuro palangės,
Aptrauktos rožių ir gebenių vėriniais,
Rymojau ir spėliojau, ką ten bangos
Į krantą varo mostais amžinais...

...Tai suspindėdavo po putomis ažūras
Svajonių kosmoso, bet temdavo tuojau,
Žvelgiau, žiūrėjau, kol tarytum žuvį
Į krantą išmestą aš savo širdį pažinau...

Kaunas, 2005 02 23

Palikimas

Esu aš paveldėjęs seną karalystę:
Raktus, karūną, kalaviją ir žemes.
Valdau ją vienas, kiek menu, nuo pat vaikystės,
Mylėdamas jos akmenis, jos ąžuolus, žoles,

Sapnuodamas jos debesis, akiračius kalvotus,
Jos slėpiningą tylą girių tankmėse;
Tarp gotikinių bokštų kadugių spygliuotų
Kažko neįminto atsiminimų miglose

Klajodamas vis ieškau; nuojauta kankina,
Kad ši šalis – tik vartai į plačias erdves,
Kad šis upelis nuveda į vandenyną,
O atrakintos durys – į visų daiktų esmes, –

Bet už vaivorykštės ir vėl – tik kalvų išlinkiai vingiuoti,
Akmuo kerpėtas vėl neatveria į Paslaptį angos,
O gimininga siela – jai norėjau savo Karalystę dovanoti –
Atsako kaip akla: – Kiek iš laukinės dykvietės naudos?..

Kaunas, 2005 04 16

XXX XXX XXX

Kovo danguj
Sukasi snaigių plaštakės –
Atsiųsk bent vieną
Į sielą apleistą, Viešpatie...

Kaunas, 2005 03 15

XXX XXX XXX

Joninių naktį
Šviesi žvaigždė
Kaip vandens lelija ežere atsispindi
– Tai tavo širdis, tai tavo širdis!

2005 06 25

XXX XXX XXX

Rudens šalčio išgrynintam ore –
Drėgnas nukritusių lapų kvepėjimas
Kažkas iš vaikystės bažnytkaimio tolimo

Laiko kvapas... Amžinybės kvapas...

Kaunas, 2005 10 22

XXX XXX XXX

...Kaip gėlę
Prispaustą prie krūtinės
Laikysiu dvasinės bendrystės dovaną...

Kaunas, 2006 02 16

XXX XXX XXX

...Iš tyro ir gražaus vaikystės sapno,
Iš vienkiemio ant kalno atokaus
Atneščiau tau gėlės stebuklą kvapnų,
Tik angą... langą... įėjimą pamiršau...

Kaunas, 2006 04 12 vakare

XXX XXX XXX

...Nejaugi visada, nejaugi visada
Žmonės rinksis įtaką, galią ir pinigą,
O ne tylų saulėlydį nuo aukšto kalno, virš ežero?
Ne žydinčią gėlę, ne pievų kvepėjimo dovaną?

Ilgiausiai gyja (draugų) išdavystės žaizdos...

Kaunas–Vištytis, 2005 07 05–09

XXX XXX XXX

Už Šiluvos koplyčios –
Aukštyn trykštančio balto šaltinio –
Sustojęs žydras dangus, laikas ir debesys...

...O ilgesy, bepraeinančios vasaros šypsena!

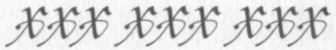
Šiluva, 2005 09 13

XXX XXX XXX

Pro ankstyvo rudens
Nakties debesis šaltus
Spindi mėnuo veidu bejausmiu.

...Nejaugi draugų neturiu,
Tik tave, senas, plikas mėnuli?..

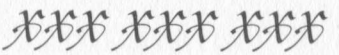
Kaunas, 2005 09 18



Karūnuotas žaltys ežere
Dugno smėlyje – pamestas žiedas
Maža mergaitė vaikystės sodų platybėse –

Gražios paslaptys aplinkui mus, bet jų raktas Anapus...

Subartonys–Leipalingis–Perloja–Kaunas, 2005 09 26 – 10 01



Ryto rūke
Pirėnų viršūnė nežinoma
Su kylančia saule bučiuojasi.

Bet kalnų papėdė tamsi – kaip skaudus praradimas...

Pirėnai, Gavarnie–Kaunas, 2005 08 29 – 2005 10 31

XXX XXX XXX

Rudens peizažuose, gatvėse, aikštėse
Vyrauja auksas ir kraujas.
Nedaug žalios vilties spalvos.

...Kaip, beje, ir pasauly.

Kaunas, 2005 10 15

XXX XXX XXX

...Paprasti tavo sielos namai
O taip gera po giedru jų stogu
Baltą gėlę atsargiai laikai
Prie krūtinės – kaip sužeistą žmogų

Mintimis širmą žirgą aš tau
Vidur girių žalių dovanojau
Kaip valdovai – už vėją lakiau
Slėnius, gojus, laukymes apjojom

O taip pat grakštų laivą, bures
Bangos žaisdamos tau atliūliavo
Kad šitos karalystės marias
Ir salynus atrastum kaip savo

Kai nuvargus kelionės gale
Ant akmens prie upelio prisėdus
Gaivinai kojas vėsia srove
Jai tariau: Plauni angelo pėdas...

Kaunas, 2006 02 16–19

XXX XXX XXX

L.K.

Princesė buvo mano namuose.
Ore lelijos dvelksmas tebetvyro.
Čia jos maža pėda Pelenės kurpaite
Vos vos dulkėtą būsto aslą mynė,

O balsas, kaip upelis tėviškės lauke,
Drovus ir šlamantis, – kaip srūvanti iš tyko
Lapijos ąžuolų senovinė šneka,
Į sienas įsigėręs pasiliko;

Čia apie buitį ji be galo paprastai
Tarnaujančių karalių man kalbėjo
Ir būsto prieblandoj ant kaklo jos keistai
Kristalas žalias vėriny žibėjo,

Čia jos švelni ir nedrąsi ranka
Pravėrė langines – dar supasi ant vyrių…
Princesė buvo mano namuose.
Ir liko kaip šviesa širdies prisiminimų…

Kaunas, 2006 03 03–05

XXX XXX XXX

...Nėra pavasario. Nėra širdies.
Nėra šviesos manajam horizonte.
Tik tamsios eglės ošia iš nakties.
Tik kapsi valandos – lietaus lašai – į skliautą.

Nėra pavasario. Nėra vilties.

Sapne mačiau lankas gražių gėlių,
Bet piktas balsas ištarė: „Nuodingos...“
Einu senu, jau užmirštu keliu –
Į laimę? Kančią? Kas juo ėjo – dingo...

Nėra atsakymų iš tolių nebylių.

...O tu? Bent tu, nesutepta būtie...
Ar tas švytėjimas – iš elfų – aisčių kraujo,
Ar tai tik lūžtantis per tuštumą širdies
Manasis ilgesys taip niauriai išdykauja?

Ir kuria viziją idealios žvaigždės,

Kuri virš pelkių chaoso kaip kelrodė tarnauja
(Nenauja, cinikai pašieps, – ak, kaip nenauja...)

Kaunas, 2006 03 21 – 04 11

XXX XXX XXX

...Tyrų akių šviesa, palaiminta jaunystės,
Bedvasio miesto dykumose sutikta,
Vardan tyliųjų įžadų, tos sielos riterystės –
Kaip lengva, kaip džiugu kentėti už tave!

...Žolė asfaltu užtroškinta, nukryžiuoti
Dangus ir medžiai vielomis ir kaminais...
Ateik, kukli sesuo, tau noriu atiduoti
Ne šį pasaulį – girią, jūrą su kalnais,

Kur dar neužtvenkė šaltinių beprasmybė,
Kur dar kalbies su krintančia žvaigžde...
...Ir vaikiška, romi, graži skaistybė
Konvalijomis švietė jos veide...

...Palaimink mus, pavasari, pasiuntiny nuo Dievo,
Nuvijęs tamsą, mirtį, nuojautas piktas,
Leisk, nieko sau netroškus ir neėmus,
Kaip kariui saugoti būties gėles slaptas

Kaunas–Ladakalnis–Kaunas, 2006 03 16 – 2006 07 25

XXX XXX XXX

L.K.

...Paklausė ji, kaip rast mieste bažnyčią,
Kur Dievas garbinamas nuo žaros ligi aušros,
Kur durys atviros visus ateiti kviečia
Linksmus ir liūdinčius, ir draskomus raudos,

Suklupti norinčius prieš Spindesį ir Šlovę,
Be Meilės merdinčius kaip tyrai be vandens,
Nežinančius, ko kenčia ir ko nori,
Tikrumo ieškančius kaip mylimo Asmens...

...Jos klausantis, nušvito supratimas,
Ir, lyg išvydęs aiškiai, atsakiau:
– Žinau Šventovę kantriai piligrimei.
Ir už visas kitas ji bus arčiau...

Po arkomis jos krištolinio skliauto
Trejybės deganti gražioji paslaptis,
O iš tylos sidabro giesmės plaukia –
Tai Jūsų, Dievo kūdiki, širdis...

Kaunas, 2006 08 22, Šv. Marijos Karalienės šventė

XXX XXX XXX

...Žinai, man gyvybiškai reikia
Kažkuo gražiu patikėti,
Nors nuojauta žeidžia ir peikia:
Ir vėl teks kentėti, kentėti...

Ir vėl tais kalnų takeliais,
Ir vėl per žydinčius klonius,
O tolyje šviečia Vakarė
Kaip Grožis gale kelionės...

Kaunas, 2006 08 28

XXX XXX XXX

J.K.

...Mes po mirties nueisime abu,
Šviesos Būtybių aukštai valdžiai leidus,
Į kraštą tolimą tarp jūros ir kalnų
Ir šoksim, į žvaigždes atgręžę veidus...

Tai kranto gėlės, tai švelni banga
Vos vos lytės basas klajūnų kojas,
Atrodys reginčiam – pajūrio miglose
Du muzikalūs spinduliai sapnuojas

Ir nė vienoj minty, nė judesy,
Nė šypsenoj nebus netyro nieko, –
Mes skendėsim viens kito žavesy
Kaip mėnesiena, jūroj nusidriekus...

Ir šoksim vis, kalbėdami tyla,
Užburtą šokį, kurio šiapus nemokėjom,
Spindės rasa tavuose plaukuose...
...Ak, mes dar čia!.. Einą mirties alėjom...

Kaunas, 2006 09 10

XXX XXX XXX

...Per Suomių įlanką didžiulis mūsų laivas
Lengvai blaškydamas putojančias vilnis
Į pietus brėžė nepatvarią kreivę
Nakties dažų pilnais vandenimis

*Už nugarų mums liko Suomenlinna**
*Ir Žiemos karo** didvyrių kapai*
*Luoma*** ežerai, uolingos eglių girios,*
Šviesiais plaukais, melsvom akim vaikai

...Už kairio borto markstės kranto šviesos,
Kitapus, vakaruos, juodavo kaip smala
Bežvaigždė jūra, rudeniop atvėsus,
Ir traukė denio salių šiluma

Ten griežė muzika ir sukos ramios poros,
Bet, supdamasis vienišo skraiste,
Iš naujo suvokiau: poeto sielos norai
Be atskambio tiek jūroj, tiek krante...

Helsinki–Tallin–Kaunas, 2006 09 23–24

** Suomenlinna / Sveaborg – keturių tiltais sujungtų salų ir jose įrengtų tvirtovių kompleksas jūroje prie Helsinkio.*

*** Žiemos karas – 1939–1940 m. šešis mėnesius*

trukęs didvyriškas Suomijos pasipriešinimas sovietų agresijai. Per šį karą Suomija patyrė milžiniškų žmonių ir teritorinių nuostolių, bet apgynė savo nepriklausomybę.

**** Luoma – miškinga ir uolėta vietovė pietinėje Suomijoje.*

XXX XXX XXX

...O Dieve, vėl dangus po sutemų, po vėtrų,
Po uraganų sukūrių juodų
Toks mėlynas – su spindesiu žuvėdrų,
Ir toks skaidrus – kaip širdys be kliaudų

Dar vis žiema, o jis jau neša viltį
Užmirštomis gyvybės spalvomis
Pavasariniam atgimimui kiltį
Jis ruošia, guodžia, telkia slapčiomis

Ir kas tik sužeista dvasia pakyla
Į tyrą skliautą iš žiemos valdų –
Atranda džiaugsmą kaip žvaigždynai gilų
Gyvena vasara širdies vidur speigų...

Po nykumos, nelaisvės, priešo kėslų,
Po šalį slėgusių žemųjų debesų –
Ir vėl dangus – širdies kelionėj šėtra,
Ir toks erdvus, kaip meilė be ribų

Kaunas, 2007 01 20

XXX XXX XXX

...Ar mes stovėjome ant arkos akmeninio tilto,
Ir srautas iš kalnų grumėjo apačioj?
Fone peizažo tolių slėpiningo,
Lyg tai sapne, lyg tai tikrovėj šioj...

Kaunas, 2007 02 22

XXX XXX XXX

...Trys baltos tulpės, dovana likimo
Žinau, jos vėl ilgai žydės ir nenuvys
Kaip kriauklėj krištolo užvertas atminimas
Beribį ilgesį regėjusi širdis...

Kaunas, 2007 03 02 vakaras – 2007 03 03

XXX XXX XXX

...Kai giedrą vakarą įsižiebia langai
Tuščiam kieme, mieste, pavasarį ankstyvą,
Taip aiškiai supranti, kaip baisiai pavargai
Ir kaip toli nuo čia kitaip esi tu gyvas...

Tarp monstrais virstančių mašinų, rėkiančių spalvų,
Tarp išsigimusių namų, pabaisiškos kūrybos –
Aš čia nesu, aš čia negyvenu,
Kur meilė perkama kaip atmaina vaidybos...

Lavonų lyroms giriant viešnamių madas,
Esu tenai, ant tyro žalio skardžio,
Įtempęs žirgo, kantriai nešusio, vadžias,
Žvelgiu, kaip jūra niūrią uolą ardo...

Nors jau beveik žinau, kad neatplauks –
Kad veltui tas bėgimas ir laukimas –
Nei valtimi, nugludinta lietaus,
Nei vakaro rasa – širdies dvynė. Likimas...

Kaunas, 2007 03 29

XXX XXX XXX

Nemunėlio žalioj vilny

(sekimas – pagal populiarios dainos siužetą)

Nemunėlio žalioj vilny
Mūsų žemė gyva.
Nors mes mirsim jauni, jauni –
Bet atgims Lietuva.

Nusimetus piktas votis,
Nusiplovus akis,
Vėl pažvelgs į žalias girias,
Vėl pabus jos širdis.

O iš girių karių kapų,
Kur gulėsime mes,
Vėl šypsosis šimtai žiedų,
Vėl pavasarį švęs –

Nemunėlio žalioj vilny
Bus Tėvynė gyva.
Nors mes mirsim jauni, jauni –
Liks laisva Lietuva – –

Kaunas, 2007 06 15 pavakary

XXX XXX XXX

...Padūmavusi pusė mėnulio
Virš Kauno senos sinagogos,
Gatvės žibinto šviesa
Pro klevo geltonus lapus,

Sulinkusio kunigo Merkio
Uždegtos žvakės
Prie Studentų bažnyčios
Ištrupėjusio pamato...

O, krintančios vakaro uždangos
nuovargi,
O, vos juntama nuojauta
tolimo grožio!..

Kaunas, 2007 10 19 (18. 30 val.)

XXX XXX XXX

Visos mano meilės buvo nelaimingos,
O galbūt laimingos – argi aš žinau?
Mano žvaigždės joms nebuvo reikalingos,
O išblėsę sapno pilys dar mažiau,

Joms visoms reikėjo praktiškų dalykų –
Ką apčiuopia rankos, nuperka grašiu.
Toj kelionės vietoj jos mane paliko,
Kur suprato gausią tik svajų gražių...

Visos mano meilės buvo nelaimingos,
O galbūt laimingos – Dieve, ar žinau?
Nes lig šiol man sapno gėlės reikalingos
Ir lig šiol širdyse aš pilis statau.

Kaunas, 2008 03 17

XXX XXX XXX

Mano širdis
Dega nežinioje
Kaip erškėčių krūme
Ir sudegt vis negali.
Nei dykuma, nei jūra
Užgesint neįstengia
Jos ilgesio...

Kaunas, 2007 12 08

Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo šventė

xxx xxx xxx

Kuo daugiau
Kalėdų ženklų,
Kuo jie ankstesni
Turgaus aikštėse,
Tuo mažiau Kalėdų...

Kaunas, 2007 12 08

XXX XXX XXX

...Po balčiausiuoju vyšnios žydėjimu
Žalioje žolėje aguonų dėmės raudonos –
Taip iš kraujo aukos prisikels laisvos sielos...

Kaunas, 2008 04 26

XXX XXX XXX

Su skaudančia širdim išeik į gūdžią girią,
Kai saulė leisis arba kai tekės,
Ir nepajusi, kaip žali skliautai nusvirę
Senu taku tave į aikštę atlydės

Ratu apstotą augalotųjų kolonų,
Išklotą kilimu klampiųjų samanų,
Išpintą auksu lauko anemonų
Ir sapno prarasto skaidriu atminimu

Čia vienąkart rasotą, tylią naktį
Tu vienas klaidžiojai takais ir be takų,
O sieloje, bebaigiančioj apakti,
Klaidžiau dar buvo ir tamsiau negu

Po kojom, bet kai prorėtmę tą pačią,
Praskleidęs debesis, sidabrino mėnuo,
Išvydai šokančią rate būtybę gražią –
Jos ritmo klausė oras ir vanduo,

Ji grakščiai skriejo, žvelgdama į viršų,
Ir stebint rodėsi, kad jungiasi joje
Mėnulio spinduliai, ir gelmės, ir paviršiai,
Tankmių garsai ir žolės rasoje

Savęs pilna atrodė ir laiminga,
Bet pamaldžiai ištikima kažkam,
Pro girios tankų šydą graudulingą
Manęs nematė ji, bet aiškiai šoko man...

Ir nuo to laiko nuolatinis svečias
Tapai laukymėje, užlietoj pilnaties.
Bet veltui klaidžioji: vien tuščios girios plečias,
Negrįš regėjimas, neapkabins širdies...

Kaunas, 2008 06 10–11

XXX XXX XXX

Pro baltą debesį, numirėliškai tyrą,
Pro vėjo blaškomas plikas rudens šakas
Mėnulis žvelgė į bežadę girią,
Tartum į širdį klausdamas kažkas

Eini namo, darbų užvėręs knygą,
Dar šiltą vakarą, bevirstantį naktim,
Eini į vienumą, įtempdamas kaip stygą
Minčių gijas, paženklintas lemtim

Pažįstamas kiekvienas tako vingis
Ir tu, drėgna žolė, ir tu, keista šaknie
Dangaus fone spėlionių kontūrai sustingę
...Grįžau namo, tačiau nesu namie...

Dar šiltas vakaras, bevirstantis į naktį,
Kaip knygą darbus užvertė, žodžius
O ilgesy! O seserie vienatve!
Ar tavo upės niekad neišdžius?!

Kaunas, 2008 11 10 vakaras – 2009 02 04

XXX XXX XXX

Esu beveik pamišęs nuo vienatvės,
Su kambario juokauju gėlėmis,
Herojus kalbinu iš knygų amžinatvės
Ir lieju sielvartą į tylą eilėmis

Kodėl aš nežuvau per paskutinę kovą,
Kai Mordoro kariaunas bloškėme žemyn?*
Kai šypsnis elfės, juodbruvės valdovės,
Mus vedė mirti, bet nevirsti akmenim?

Kodėl sulaukiau tuščio, pilko, menko meto –
Kardai makštyse, dulkėse šarvai –
Vienminčių gretos, kaip kare, prareto –
Vien tik viešieji ryšiai ir pirkliai...

Nei burių jūroje, nei raito kvieslio gatvėj –
Keliauk kur nori, melskis arba rėk.
Esu kaip oro apsiaustas vienatvės,
Taigi, nors tu, gėlele, netylėk...

Kaunas, 2010 06 20, lietingas sekmadienis

** Mordoras – blogio imperija J. R. R. Tolkieno (1892–1973) trilogijoje „Žiedų valdovas" („The Lord of the Rings").*

XXX XXX XXX

...Tik vargšai ir vaikai benori su manim bendrauti,
Ir atstumti, nemėgstami valdžių...
Širdis nuo antro žodžio ima nuobodžiauti,
Kai apie postus, daiktus, pinigus girdžiu.

Kaunas, 2010 10 12

XXX XXX XXX

Rugpjūčio naktį alsią,
Lietaus atvėsintą,
Po šaka kuplios liepos
Ryški žvaigždė spindi.

Kokį ženklą širdžiai siunti,
Šviesa tamsoje,
Tvinkčiojanti kaip skausmas?

Kaunas, 2010 08 08 naktis

XXX XXX XXX

...Tarsi inkliuzai marių gintare
Sustingę medžiai rudenio ore

Taip tuksi ieškanti atokvėpio dvasia
Tyla, ramybė, samanų vėsa

Ir vieniša, ir artima drauge:
Tankmė, laukymė, upė dauboje

Grakšti stirnaitė, virvantis žaltys,
Paukštukas, čirpsintis, kol apkabins naktis

Tarsi inkliuzas marių gintare
Rudens regėjime panirusi giria...

Merkinės giria, 2012 10 16

Mergaitės ašara

Aš padėjau
Ant svarstyklių
Mažos Deimantės mažą ašarą –
Ir prezidentės aptakius kalbėjimus –
Nusvėrė ašara kaip usnies pūką juos.

Ir aš padėjau
Ant svarstyklių
Mažos mergaitės nevilties riksmą –
Ir seimo, teisdarių ir paragrafų užkalbėjimus –
Nusvėrė ašara kaip pelenus, išsklaidė vėjuose.

Ir aš padėjau
Ant svarstyklių
Mažo vaiko bejėgystę, išgąstį ir siaubą –
Taip pat Olimpo sportininkų auksus, sidabrus ir bronzas –
Ir tyro vaiko nuoskauda atsvėrė juos kaip dulkes.

Mergaitės ašaroje buvo Lietuva.
O kalbose, teismuose ir saliutuose –
Tiktai išdavęs vaiką NIEKAS. Tuštuma.

Kaunas, 2012 08 17
(trys mėnesiai po valdžios smurto akto Garliavoje)

XXX XXX XXX

Iškėliau savo rankas į dangų
Kaip lelijas, Viešpatie,
Kaip dvi lelijas, Viešpatie.

Neleisk, kad mano širdies sodą
Sudrumstų grasūs žingsniai, Viešpatie,
Nemeilės žingsniai, Viešpatie.

Neduok, kad mano sielos paukštę
Užvertų juodas narvas, Viešpatie,
Tuštybės narvas, Viešpatie.

Apgink, kad mano kūno taurės
Negertų piktos lūpos, Viešpatie,
Netyros lūpos, Viešpatie.

Pripildyk mano būtį – gėlę
Rasos tyrumo, Viešpatie,
Dangaus gyvybės, Viešpatie.

Ryga, 2015 12 11 (skaitant Tomą Mertoną)

Turinys

Jau virš Vilniaus aušra

Autobiografija 7
Suveržtos rankos,..... 8
Revoliucija vyksta toliau 9
Šaltinis per dykumą 10
Mes – krikščionys 11
Mes mylėjom Tave, Tėvyne 11
...Ta pavėsyje žydinti rožė 12
Nusileisk takeliu į pašlaitę..... 13
Laukiu. Pumpuras tuoj išsiskleis 14
Nakties tolumoj žiburių vis daugėja 15
Kaip protėvių kaulus 16
Ką reiškia žibintas ant kalno viršūnės? 17
Krauju aplašėjus kakta ir išblyškęs..... 18
Šitas lapas, šitas žiedas 19
Baltoji mano Motina..... 20
Už lango sužeistosios atminties 21
Šaltas kaip užmiršimas Buriatijos upių vanduo..... 22
Jėzaus saulė nuo ryto ant mano tremties 23
Tas, Kuris tave lydi, yra vardu Meilė 24
Stebuklavietė 25
Ateina Lietuva, kurioj mes Kūčias švęsim..... 26
...Sapnavau didžiulę jūrą..... 27
Vienintelis! 28
Uolomis ropoja liaunas stiebas..... 29
...Ta dykuma vadinama „Sirim“ 30

Broli, kurs šiandien esi ... 74
Kalnų gėlė ... 76
...O riterių laikai praėjo ... 78
Maniau, jau Rusijoj neliko ... 79
Kas tas auglys? Ar laisvė? ... 80
Ant krūtinės su kūdikiu leidaisi skardžiais ... 81
„Ne su kūnu, krauju mūs kova" ... 82

Sidabrinės lelijos riteris

Ant kalnų – aidas ... 85
Ko ieškau ir ko ilgiuosi, čionai nėra, tik atspindžius ... 86
Banditams indėnams atplukdėm kultūrą ... 87
Kaukazo, Amerikos, Baltijos senbuvės gentys ... 88
Jauniems bendraminčiams ... 89
Antoine de Saint-Exupery. Mažasis princas ... 91
Kunigystė yra dykuma ... 92
Kaip legenda apie besiaukojantį ... 93
Mano sesuo iš Tenai, arba sapnas apie Dangų ... 94
Ko man reikia, Dangau? Pakylėjimo ... 96
Aš nežinau, ar gerai ... 97
Nebijokim niekšybės vadinti niekšybe ... 99
Nei turto, Viešpatie, nei didžio paveldo, ... 100
Klausyk, naivuoli, juk pasaulis visas taip gyvena ... 102
...O kas man tas pasaulis ... 103
...Išsiirti į tėviškės ežerą ... 104
Neparašiau testamento ... 105
...Siena su vartais ant kalno ... 106
...Ir vėl, išnirus iš istorijos ... 108
Jau seniai mano valtis ... 109
...Pavargęs šiandien sugrįžau ... 112
...Viešpats lemia man vis tą patį ... 114
Šiame pasaulyje nesijaučiu gerai, ... 115
...Po daugel metų. ... 116
...Ant stalo alaviniam apvarvėjusiam laikikly dega žvakė ... 117
...Būtų buvęs geras kaimo batsiuvys ... 118
...Miela Sesuo su žydru savo angelu ... 119

Lelijos žiedlapis ant purvino asfalto ... 31
Jau boluoja aušra… Sustabdykite tankus ... 32
Man davėt rožę ... 33
Paslaptingoji Rože, žydėjai ... 35
…Nebežinau, ką aš labiau myliu ... 36
…Ne už poaukščius rašo poetas ... 37
1991 sausio tryliktoji ... 38
Sunkus buvo tankas, kuris ant Tavęs užvažiavo ... 39
Žalia žolė, kiek akys beužmato ... 40
…Gausk, varpe ... 41
Knygas ir filmus mėgau iš mažens ... 42
Yra taurė ... 43
Sibiro upės ... 44
Šv. Marijos litanija. Mergelė ištikimoji ... 45
Šv. Marijos litanija. Motina nepalytėtoji ... 46
Vaikžudžiams ... 47
Ilgiuosi amžinos jaunystės ... 48
Kur mačiau tą skaisčią pievą ... 49
Paruzija ... 50
1992 10 25 ... 51
Ne, tauta mūs, tu ne bloga, tu tik nesi k i t o k i a ... 52
Kražių bažnyčios gynimas (1893–1993) ... 53
Dangaus juodybė – kaip recidyvisto sąžinė ... 54
Mano kelias užgriuvo aštriais akmenim ... 55
Cova da Iria (Apsireiškimas Fatimoje) ... 56
Aš pažinau nelaisvės karcerio šaltumą ... 57
Tik vieną mylimąją, tik tave turėjau ... 58
…Kai pavargsim nuo publikos ir nuo dirbtinio ryto ... 59
„Tiesa padarys jus laisvus“ ... 60
Mes pakėlėm bures, vergvaldžiai kurias buvo surišę ... 62
Garbinkim Viešpatį saulės tekėjimu ... 64
Palikit man laisvę ... 65
Ir sukilę vergai pasilieka vergais ... 67
– – – Priglusti prie Viešpaties ... 68
Trakšteli Ostija tarp pirštų ... 69
Ir nesakykit, ponai, nesakykit ... 70
Aš regėjau šviesą ... 71
…Buvo šansas – garbingai, kaip riteriams ... 72
Šv. Tomas Moras ... 73

…Ak, teisingas mums tėvo skaitytųjų knygų pasaulis! 120
Kaip ilgai jau 122
1983 123
Senos dzūkės pasakojimas. 1947-ieji 125
Tamsus ir vienišas uoloj manasis būstas 127
Jau nežinau, kiek laiko 129
…Savo skausmą 131
…Tokių tyrų žmonių nedaug buvau sutikęs 132
…Kaip nuostabi eilėraščių knyga 133
Kas yra kilniai mylimas 134
…Mylėti Lietuvą – vaikystės girių ir šaltinių šalį 135
Neišsipildė pažadas nakties! 136
…Ir vėl keps jautį – liaudžiai pamalonint 137
…O namuose, kurių jau nebėra 138
…Sapnavau, kad buvau pilyje, kur vaidenasi 139
Pilkas dangus. 141
Pilkas lietus 142
Liepžiedžių auksas 142
Švelnios, ramios ir tylios būtybės 142
Po pietų žvaigždėmis 143
Jazminų kvapas, balti žiedai 145
Nemoku vairuoti mašinos 146
Ačiū Tau, Viešpatie 146
Ryškiai geltonas lapas 147
Vaiskiame rudens ryto danguje 147
Ar esate matę 148
Širdie, tu primeni kalėdinę eglutę 148
Skaudžiausiai žeidžia 149
Šiandien palaidojau širdį – be iškilmių 149
…Senoj pily, prigludusioj ant skardžio 150
Esu aš paveldėjęs seną karalystę 151
Kovo danguj 152
Joninių naktį 152
Rudens šalčio išgrynintam ore 153
…Kaip gėlę 153
…Iš tyro ir gražaus vaikystės sapno 154
…Nejaugi visada, nejaugi visada 154
Už Šiluvos koplyčios 155
Pro ankstyvo rudens 155

Karūnuotas žaltys ežere ... 156
Ryto rūke ... 156
Rudens peizažuose, gatvėse, aikštėse ... 157
...Paprasti tavo sielos namai ... 158
Princesė buvo mano namuose ... 159
...Nėra pavasario. Nėra širdies. ... 160
...Tyrų akių šviesa, palaiminta jaunystės ... 161
...Paklausė ji, kaip rast mieste bažnyčią ... 162
...Žinai, man gyvybiškai reikia ... 163
...Mes po mirties nueisime abu ... 164
...Per Suomių įlanką didžiulis mūsų laivas ... 165
...O Dieve, vėl dangus po sutemų, po vėtrų ... 167
...Ar mes stovėjome ant arkos akmeninio tilto ... 168
...Trys baltos tulpės, dovana likimo ... 168
...Kai giedrą vakarą įsižiebia langai ... 169
Nemunėlio žalioj vilny ... 170
...Padūmavusi pusė mėnulio ... 171
Visos mano meilės buvo nelaimingos ... 172
Mano širdis ... 173
Kuo daugiau ... 174
...Po balčiausiuoju vyšnios žydėjimu ... 175
Su skaudančia širdim išeik į gūdžią girią ... 176
Pro baltą debesį, numirėliškai tyrą ... 178
Esu beveik pamišęs nuo vienatvės ... 179
...Tik vargšai ir vaikai benori su manim bendrauti ... 180
Rugpjūčio naktį alsią ... 180
...Tarsi inkliuzai marių gintare ... 181
Mergaitės ašara ... 182
Iškėliau savo rankas į dangų ... 183

Dangus ir dykuma
Robertas Grigas

Redaktorius Robertas Keturakis

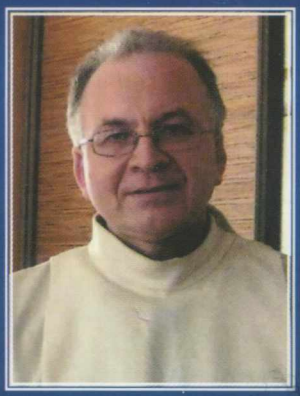
Tekstą rinko ir korektūrą skaitė Simona Grušaitė

Viršelio dailininkas ir maketuotojas Regimantas Žilys

2018 03 30. Tiražas 300 egz.

Leidykla „Naujasis lankas“

Spausdino „Morkūnas ir Ko“ Draugystės g. 17, LT-51229 Kaunas



Robertas Grigas (gim. 1960 m., Leipalingyje, Lazdijų raj.) – suvalkietės medikės ir dzūko mokytojo sūnus, antisovietinės rezistencijos dalyvis, kunigas, poetas.

3-18-35096
LIETUVOS NACIONALINĖ MARTYNO MAŽVYDO BIBLIOTEKA
R 18/35096

1978 – 1982 m. st valstybiniame peda (dabar Edukologijo dalyvavo katalikų drijos Eucharistijos bičiulių, Lietuvos lais je, rašė ir platino lietuvių rezistencijos savilaidinę spaudą („Lietuvos Katalikų Bažnyčios kroniką“, „Aušrą“, „Vytį“ ir kitus nelegalius leidinius). 1982 – 1984 m. paimtas rekrūtauti į sovietinę armiją Kazachstane, viešai atsisakė duoti karinę priesaiką okupacinei kariuomenei. 1987 m. rugpjūčio 23 d. Vilniuje prie Adomo Mickevičiaus paminklo kalbėjo pirmajame Molotovo-Ribentropo paktą ir Baltijos šalių okupaciją pasmerkusiame mitinge, buvo terorizuojamas sovietinių saugumo tarnybų. Studijavo teologiją Pogrindžio kunigų seminarijoje, 1987 m. gruodžio 7 d. Iš vyskupo Vincento Sladkevičiaus priėmė šventinimus, dirbo įvairių Aukštaitijos parapijų sielovadoje. 1988 m. prasidėjus Lietuvos Sąjūdžiui įsijungė į jo darbus, 1991 m. sausio 13-osios naktį budėjo Lietuvos AT rūmuose, suteikė bendrąjį nuodėmių atleidimą parlamento gynėjams. 1997 – 2013 m. buvo pagalbos vargstantiems bendrijos Lietuvos Caritas vadovas. Šiuo metu atlieka kunigiškąją tarnystę Kauno arkikatedroje bazilikoje.

Sovietmečiu parašė ir nelegaliai platino poezijos rinkinius „Benamės svajos“, „Kelias Lietuvon“, Katakombų gėlės“, „Marijos ašara“, memuarų knygą apie prievartinę tarnybą sovietų armijoje „Rekrūto atsiminimai“. 2014 m. leidykla „Naujasis lankas“ išleido eilių rinktinę „Benamės svajos“. „Dangus ir Dykuma“ – antroji jau Atgimimo ir Nepriklausomybės metais Roberto Grigo rašytų eilių knyga.

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka
LIETUVOS NACIONALINĖ MARTYNO MAŽVYDO BIBLIOTEKA
000757833